

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je
3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za
Ameriko in druge tuje države 6 K.)
— Posamezne številke se prodajajo
po 10 vinarjev. —

— S priloga: —
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Splsi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu
„Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva
ulica. Naročnina, reklamacije in in-
serati pa: Upravištvu „Domoljuba“.
— Ljubljana, Kopitarjeva ulica. —

Štev. 5.

V Ljubljani, dne 4. februarja 1915.

Leto XXVIII.

mora vlada že vendar z močno roko poseči, da prepreči umazano delo različnih špekulantov, ki izrabljajo hudi čas, da polnijo svoje žepe. — Komisija za naše državne dolgove je izdala poročilo, iz katerega je razvidno, da so znašali državni dolgovi koncem meseca junija t. l. 5.786.300.000 krot, za katere je treba plačevati letno 263.500.000 (dvestotriinšestdesetisoč in pol milijona) kron obresti.

Nemčija. Vlada je zaplenila vse zaloge žita, katere bo izročila občinam, da ga bodo oddajali med prebivalstvo. Uradno poročilo pravi, da je kruh do prihodnje žetve zagotovljen in bo Nemčija tudi v gospodarskem oziru nepremagljiva. Nemška javnost pozdravlja to delo vlade. — Rojstni dan nemškega cesarja se je praznoval po vsej Nemčiji z molitvami brez drugih slovesnosti, kakor je želel cesar sam.

Vatikan. Rimski župan je obiskal pretekli teden papeževo bolnico Santa Marta, kjer se nahajajo ponesrečenci po potresu. Ko se je poslovil, je prosil navzočega duhovnika, da naj sporoči sv. Očetu njegovo udanost in občudovanje za vse, kar je videl. Dne 27. pr. m. je sprejel sv. oče v avdienci avstro-ogrskega poslanika, ki je nameščen pri sv. Stolici. — Za patriarha v Benetkah je imenovan monsignor Della-Fontaine.

Italija. Zadnji potres je napravil v Italiji grozno škodo. Cenitev je dognala, da znaša škoda samo v aquilskem okraju nad 100 milijonov lir. — Tudi v Italiji se bo na vodnih mestih nekaj izpremenilo. Politik Giolitti dela proti sedanjemu ministrskemu predsedniku Salandri. — Dne 25. pr. m. so uveljavili v Italiji novo postavbo, ki zelo omejuje žganjetoč in prodajanje žganja ob praznikih in ob volitvah kakor tudi vsem mladoletnim pod 16. letom. — Kakor se more povzeti iz poročil v časopisih, izgubljajo vojni hujskači vedno več pristašev. Pravijo, da če se ne posreči vreči Salandro, pride na njegovo mesto Giolitti, ki je baje odločno za nevtralnost Italije. — Dne 27. pr. m. so poročali časopisi, da znaša število potresnih žrtev 44.000 oseb. — Neki vojaški list v Italiji poroča, da bi Italija rabila za vojsko 4000 milijonov lir. — Ruski časopisi poročajo, da imajo v Peterburgu jasne dokaze, da je Italija zasedla Valono v Albaniji v sporazumu z Avstrijo in Nemčijo. — Vsled kraljevega dekreta z dne 7. pr. m. je nakazanih 16 in pol milijona lir za vojaške zrakovplove.

Francija. V Lurdu imajo Francozi zaprte tiste nemške državljane, ki so se ob izbruhu vojske nahajali v Franciji. — Glavnega plačilnega mojstra francoske armade so zaradi velikih poverb zaprli. — Francoska vlada namerava zahtevati za prvo polovico leta 1915 nadaljni vojni kredit v znesku 8 in pol tisoč milijonov frankov.

Anglija. Listi poročajo, da bodo v Havre na Francoskem cel mesec februar prevažali novo angleško armado. — Na Angleškem se nekaj giblje med on-

dotnimi delavci v premogokopih, ki bodo baje pričeli stavkati. — Angleška mornarica je izgubila do zdaj 18 velikih bojnih ladij. — Za vojsko je izdala Anglija do zdaj 5000 milijonov kron. — V Londonu čutijo veliko dragiino, nekatera živila so se podražila za 50 odstotkov. — Minister javnih del je oznanil, da razpolaga Anglija s pol milijonom pehotne rezerve, ki jo lahko vsak čas pošlje na bojišče.

Rusija. Ruska vlada je ukazala, da morajo vsi Nemci, Avstrijci in Ogrji do 28. januarja zapustiti Rusijo. Samo v Peterburgu znaša število teh do 5000 oseb. To so seveda tisti možje, žene in otroci, ki niso podvrženi vojaški službi. — Ruski finančni minister je odpoštoval na Francosko in Angleško, da dobi kaj denarja. Pravijo, da če ne dobi Rusija večjega posojila, ji ne bo mogoče voditi vojske čez mesec. — Na carjev ukaz je bil sklican ruski državni svet na 30. januarja, duma pa na 9. februarja. — Rusi so ustanovili v Galiciji sto pravoslavnih občin. — Francoski general Pau se je pripeljal v ruski glavni stan, da izroči knezu Nikolaju vojaško svetinjo in da se posvetuje o vojaškem položaju. — Rusijo stane dotedaj vsak dan vojske 42 in pol milijona kron. — V Rusiji dobe novega notranjega ministra. — Listi poročajo, da zahteva ruska vlada nov vojni kredit v znesku 20 milijard kron. Car v vpoklican letnik 1915. 589.000 mož mora takoj pod orožje.

Srbija. Rusija se še vedno trudi, da bi dosegla sporazum med Srbijo in Bolgarijo. V ta namen je prišel v Sefijo knez Trubeckoj. — Iz Soluna poročajo, da še je bil v okolici Strumice hud boj med srbskimi vojniki in mehamedanskimi begunci. Srbi so hoteli zabraniti prehod mohamedancev na bolgarsko ozemlje. Število vojaštin podvrženih mohamedancev cenijo na 3000 mož.

Bolgarija. Srbski odgovor na bolgarsko noto radi srbskih grozovitosti v Macedoniji je Bolgare zelo razburil. — Ministrski svet je pozval vse države in občinske bolnišnice, da naj uvedejo strežniške tečaje. — Avstrijski cesar je dne 29. m. m. sprejel bolgarskega poslanika Toševa, ki mu je izročil svojo poverilnico. — Pogajanja za sporazum med Bolgarijo in Rumunijo ugodno napredujejo.

Črnogora. Listi poročajo, da so se pretekli teden bili med našimi in črnogorskimi četami zelo hudi boji, katerim so Črnogorci podlegli. — Člani angleškega visokega plemstva so izdali oklic v korist Črnogorcem, ki so v nevarnosti, da umro vsled lakeje. — V Albaniji so se zasukale stvari tako, da so začeli tudi Malisori nagajati Črnogorcem, katerim zaplenjajo za njih armado namenjeno blago.

Turčija. Šurki paša je postal vojni poveljnik turške kavkasko armade. — Ruska poročila trdijo, da so Rusi v bojih na Kavkazu ujeli sultana novega adjutanta. — Bolgarija je zopet odklonila rusko prošnjo, naj bi se

Fregled po svetu.

Avstrija. Zunanji minister Burian se je mudil pretekli teden v nemškem glavnem stanu, kjer ga je sprejel cesar Viljem. — Prestolonaslednik se je povrnil iz nemškega glavnega stana na Dunaj, kjer je bil zaslisan od cesarja v avdienci, nato pa se je podal zopet na bojišče. — Kakor smo že poročali, se pričakuje, da bo odstopil skupni finančni minister Bilinski. Na njegovo mesto je določen pl. Koerber, ki je bil že pred leti avstrijski ministrski predsednik. — Tržaški namestnik princ Hohenlohe pride na Dunaj v službo predsednika računskega dvora, na njegovo mesto v Trst pa pride sedanji koroški deželni predsednik. — Člani gosposke zbornice so imeli na Dunaju pretekli teden posvetovanje zaradi preskrbe prebivalstva s hrano. Tozadevne navsote, za katere so se že pred meseci zavzemali pismeno in ustmeno naši poslanci, so sporočili vladi, ki jih bo upoštevala. Novega ni nič posebnega v teh zahtevah, vidi pa se, da so prišli že vsi krogi v Avstriji do prepričanja, da

dovolil prehod njenih čet proti Turkom. — Angleži poročajo, da se je izvršil atentat na znanega nemškega maršala pl. Goltza, ki je prišel iz Nemčije. Pravi, da je bilo takrat umorjenih tudi več turških generalov.

Portugalska nameravana vojaška pomoč državnega trojnega sporazuma je naletela med ljudstvom in častniki na hud odpor. — Častniki so se uprli, ker je hotela vlada poslati portugalske čete v Afriko, tako da so imeli na Portugalskem pretekli teden majhno revolucijo. Listi poročajo, da pridobiva na Portugalskem zopet ugodna tla stranka, ki drži s pregnanim kraljem Manuelom. — Vojni minister je hotel odstopiti, predsednik pa odstopa ni sprejel, tako so poročali listi 25. m. m. Drugi dan je pa prišlo poročilo, da je odstopilo celokupno ministrstvo. — Novo ministrstvo se je že setavilo. General Castro je ministrski predsednik vojni in zunanji minister.

Nizozemska. Zunanji minister je predlagal, da se ustanovi pri sv. Stolici poslaništvo z ozirom na morebitna mi-

v Evropi, so protestirali proti vsakemu uvažanju orožja iz Amerike v Evropo.

Japonska. Zanimiva so poročila, ki pravijo, da je Amerika preprečila Japonski vojaško pomoč državam trojnega sporazuma zato, ker se boji, da bi Japonska ne porabila odškodnine, ki bi jo dobila za pomoč, v ojačenje njenih vojaških moči.

Svetovna vojska.

Vojska z Rusi.

Vse kaže, da je glavni cilj ruskih napadov Ogrska in Sedmograška, kar je precej razumljivo. Gotovo je za Ruse zapeljiv napad iz Bukovine ob rumunski meji. Na Sedmograškem prebiva približno 4 milijone Rumuncev. Ni nemožne, da bodo skušali Rusi dobiti te na svojo stran s tem, da jim bodo pripovedovali, da jih hočejo oprostiti iz avstrijskega jarma. Drugače bodo Rusi v Sedmograški naleteli na odpor, ker se bo morala dvigniti Rumunija. Zato so tudi razumljiva naša uradna poro-

Kako nosijo municijo na fronto.

rovna pogajanja, ki se bodo baje vršila v Rimu. — Francoski listi pišejo še vedno zelo neprijazno o Nizozemski.

Amerika. Zbornica je dovolila 101 milijon dolarjev za armado. — V krajih v Ameriki, kjer se ni veliko železnice, so vpeljali poštni promet z zrakovimi. — Angleški list »Times« prinaša uradne številke o ameriškem izvozu v zadnjem decembru. Posebno je poskočil izvoz živil. Zita se je izvozilo za 11 milijonov funtov šterlingov, prejšnje leto v decembru pa samo za dva milijona. Razlika znaša tedaj 242 milijonov kron. Pšenice se je izvozilo 28 milijonov bušlov, kar pomeni 500odstotno zvišanje. Francoska je predlanski december kupila samo za 1 milijon, pretečni mesec pa za 5 milijonov funtov šterlingov, po naše 120 milijonov kron. — Angleška je kupila v razmerju 4 : 3, Nemčija pa je kupila samo za 140.000 funtov šterlingov v primeri z 1.5 milijona v decembru 1913. Tudi izvoz v nevtralne države primerno raste. — Državljanji Združenih držav, ki bivajo

čila, ki pravijo, da se pripisuje delu Rusov v tem kraju političen pomen.

V Bukovini pa Rusi ne postopajo posebno »politično«. Poročila se glase, da Rusi tamkaj zelo grdo ravnaajo z židi in Rumuni.

Iz Sedmograške bi jedo Rusom tudi lahka zveza s Srbi, in če bi se jim posrečilo njih tamošnji načrti, je gotovo, da imamo tamkaj novo bojno polje. Tege ne uvidevajo samo Rusi, temveč tudi naše armadno poveljstvo, ki skuša ruske načrte prekrizati. Poročila se glase, da se je našim četam posrečilo premagati Ruse pri Jakobenu in Kirlibabi. Oba kraja ležita v Karpatih, na meji med Sedmograško in Bukovino. Porazu pri Kirlibabi se pripisuje velik političen pomen z ozirom na Rumunijo, v kateri je ta poraz Rusov omajal vero na rusko moč.

Tudi ruski napadi, nameravani, da si Rusi osvoje naše postojanke v gornji dolini Unga in pri Vezerszallas (Karpati), so bili odbiti. Poizkus, prodreti pri Rafailowi, se je tudi ponesrečil. Sovražnik se je umaknil čez Zielono.

Da bi pa Rusi popustili svoj načrt, prodreti čez Karpatse, se ne more pričakovati. Nasprotno se mora domnevati, da zbirajo novih moči za zopetne napade. Rusi so predstavili svoje moči iz srednje in severne Poljske čez Vislo in jih pošiljajo v Galicijo in Karpate.

V Przemyslu vlada staro življenje. Iz Lvova se čuje, da ga nameravajo Rusi za nekaj časa zapustiti.

V Galiciji in južni Poljski so se bili v zadnjem času le artiljerijski boji.

Proti Varšavi se bijejo precej močni boji med Nemci in Rusi. O napredku Nemcev se ne poroča.

Proti Vzhodni Pruski napadajo Rusi. Splošno se pa mora reči, da so bili boji zadnjega tedna na vsej črti proti Rusom samo artiljerijski boji.

Vojska s Francozi in Angleži.

O posebnih uspehih na tej ali oni strani ni poročil iz tega bojišča. V Vogezih v smeri proti trdnjavi Belfort so Nemci in Francozi zamenjali vloge. Dosedaj so bili v tem kraju vedno Francozi napadalci in videlo se je, kakor da hočejo Francozi v tem kraju na vsak način prodreti nemško črto. Sedaj pa je njih moč na tem kraju oslABLJENA in Nemci so pričeli z napadi ter pregnali Francoze iz nekaterih njih postojank. Po zadnjih poročilih obstreljujejo Nemci že glavno francosko postojanko na nemškem ozemlju, kraj Than. Domneva se, da imajo Nemci namen pregnati Francoze iz nemškega ozemlja in jih poditi proti trdnjavi Belfort.

V gornjih Vogezih vlada mir.

V argonskih gozdih, severnovzhodno od trdnjave Verdun, je bilo nekaj francoskih napadov odbitih, ravno tako pri St. Mihielu in Pont a Mousson, južno od trdnjave Verdun.

Pri Soissonsu, kjer so Nemci pred tednom izvojevali velik uspeh, niso Francozi več napadali, kakor je bilo pričakovati.

Med Reimsom in Arrasom so Francozi močno obstreljevali nemške postojanke. Uvideli pa so, da jim tudi tukaj ni mogoče prodreti, zato so obstreljevanje ustavili.

V Belgiji ob kanalu Isere in pri Nieuportu se bijejo neprestano artiljerijski boji, za Francoze brezuspešno.

Nemški zrakovlvi mečejo zelo pogosto bombe na francosko obrežno mesto Düinkirchen.

Rusi in Turki.

Ruska poročila poročajo o ruskih uspehih, turška pa o turških. Vsa ta poročila pa ne povedo nič posebnega. Rusi pravijo, da zmagujejo, Turki so pa še vedno tamkaj in se »nenavadno močno upirajo« — kakor pravijo ruska poročila.

Po našem domnevanju je pa položaj med Rusi in Turki tak kot v Franciji ali na Poljskem: Turki so se umaknili, se zakopali v strelske jarke in puste, da Rusi napadajo.

Za nas je ta vojska pomembna zato, ker zadržuje na bojišču ruske vojake, ki bi se drugače borili proti nam v Galiciji.

Angleži in Turki.

V Mezopotamiji so prodrli Angleži že 200 kilometrov naprej in zasedli važno trgovsko mesto Basra ter prodrli do Korne pri sezlivu Evfrata in Tigrisa. Ta kraj se zdi Angležem za bodočnost važen zato, ker je tukaj izhodišče bagdadske železnice in križišče trgovske in prometne ceste.

Turske moči v tem kraju menda niso posebno velike, ker so Turki upali tukaj dobiti pomoč od sosednih Perzijcev, katerim se pa menda ne mudi posebno priti Turkom na pomoč.

Na morju.

Dne 24. januarja je prišlo do boja med nemškimi in angleškimi brodomi v daljavi 70 morskih milj od nemške pomorske trdnjave Helgoland.

Na nemški strani so se udeležile tega boja štiri manjše križarke in nekaj torpednih čolnov. Angleži pa so imeli na bojišču pet križark in 25 torpednih čolnov. Boj je trajal dve uri. Nemci in Angleži so izgubili po eno križarko. Nazadnje so morali Angleži odkuriti. Brezdvomno pa je, da so morale biti na obeh straneh še druge izgube, ker drugače bi se brodomi zasledovali.

Buri in Angleži.

Tam doli v Afriki še ni vse tako mirno in potlačeno kot bi to radi Angleži videli. Zadnja poročila pravijo, da se je posrečilo poveljnikoma Maricu in Kempfu zbrati zopet večje število burskih vstašev, s katerimi sta napadla Angleže pri Upingtonu v Kapskoloniji na reki Oranjo.

Pravijo, da so sedanjne postojanke burskih vstašev zelo ugodne, ker imajo za hrbtom nemško južno-vzhodno Afriko. Če jim bo bilo slabo, se lahko tja umaknejo in združijo z nemškimi četami.

Vsekakor tudi vznemirjenja burskih vstašev jemljejo Angležem moči, ki bi jih drugače drugod porabili, ko jih tako zelo potrebujejo.

Tedenske novice.

Izjava. Dne 21. januarja mi je prišel v roke letak, v katerem se mi naravnost napačni in brezmejno nesramni nauki podtikujejo. Misli, bi da ga ni človeka, ki bi mogel verjeti, da škof tako uči. Vendar pa na svojo žalost čujem, da to mnogi verjamejo. Zato povem, da prav vse na letaku je zlagano in izmišljeno, prav vse, od prve do zadnje besedice. Odkar je vojska, se je zoper mene že mnogo grdih laži razširjevalo, sedaj pa najgriša. To mirno potrpi. Boli me pa to, da sicer dobri kristjani take zlobnosti o meni noreje verjeti in se begajo, ko je vendar na prvi pogled jasno, da je kaj takega nemogoče. Naj bi saj sedaj izpregledali! Hvala pa božji Previdnosti tudi za to poskušajo.

† Anton Bonaventura,
škof.

Radi obrekovanja »Ljudske posojilnice«, oziroma deželnega glavarja so bili doslej kaznovani: 1. Anton Pirh iz Šmarjete na Dolenjskem pred sodnijo v Mokro-

noğu na 10 dni zapora; 2. Lampe Jožef iz Postojne pred sodnijo v Postojni na 7 dni zapora; 3. Aleksander Pičman, železniški uradnik iz St. Petra na Krasu, pred sodnijo v Postojni na 5 dni zapora, oziroma 50 K globe; 4. Anton Zakrajšek, posestnik v Dol. Ponikvah, pred sodnijo v Trebnjem na 5 dni zapora, oziroma 50 K globe; 5. Matija Šivc, posestnik v Dolni Brezovci, pred sodnijo na Vrhniki na 6 dni zapora, oziroma 60 K globe; 6. Jernej Juvančič iz Gor. Hotiča, pred sodnijo v Litiji na 5 dni zapora, oziroma 50 K globe; 7. Justina Modic, učiteljica v Šmarjeti na Dolenjskem, je bila tožena pred sodnijo v Mokronogu. Ker je povedala osebo, od katere je obrekovanje slišala in ker je vse obžalovala, kar je govorila in objavila preklic v »Slovincu« in »Domoljubu«, se ji je odpustilo in odstopilo od nadaljnjega kazenskega preganjanja; 8. Katarina Bizili, mesarica v Ljubljani, Hradeckega vas 27, je bila tožena pred okrajno sodnijo v Ljubljani. Ker je jokaje prosila odpuščanja in prosila milosti v imenu svojih 6 nedolžnih otročičev, se ji je odpustilo proti temu, da je objavila preklic v »Slovincu« in »Domoljubu«; 9. Urša Cimerman iz Bizavika je bila tožena pred sodnijo v Ljubljani. Ker je jokaje vse obžalovala in se zavezala preklicati v »Domoljubu«, se ji je odpustilo. — Nadaljne sodbe se slede.

Peklo na svojem delu. Posledica brezverske lakomnosti, požar, ki zagrinja vso Evropo, je pokazal človeštvu pot k Bogu. Tako pri nas kakor drugje se zavedajo ljudje. Pod žvižgi šrapnelov in granat kliče vojak sladka imena Jezusa in Marije, v težavah in stiskah se zateka zopet k Bogu. Ta glasni klic človeštva k Bogu Rešitelju, klic vere in upanja, ni vseh svobodomiselnosti, ki deluje v tmini in zavratno proti človeški častni in večni sreči, ki so zvezani proti katoliški Avstriji: Vojaki molijo. Kdor moli in veruje, izpolnjuje tudi svojo dolžnost. Zaman so naporji sovragov, dokler stoji armada kakor jeklen zid, dokler vé vojak, da misli in deluje doma vse zanj, da skrbi in joka po njem žena, da se trudi s podvojenimi močmi v gospodarstvu, — da se je strnila tako vsa Avstrija v en velik tabor, v eno vojsko. — Kaj storiti, da se razdvojijo ljudje, da bo dvomil mož o ženi, žena o možu, brat o sestri, oče o hčeri? Da bi se razpasla med temi močmi, ki gredo oboroženi s svetinjami in rožnimi vencem v boj, da bi se razpasla med njimi razuzdanost? — Iskalo je peklo in našlo. Po javnosti so se razširjali listki, ki so podtikali knezu naše škotije, da je pisal stvari, katerih se more domisliti samo peklena hudobija. Taki listki so se pošiljali tudi vojakom pod kuverto. Vlada je zaplenila takoj te izbruhe podlosti, nekaj se jih je vendar razširilo tajnim potom, mnogo dobrih duš se je prestrašilo in razburilo. Naj vé vsak, kdor sliši kaj o tem, da je to samo izmišljena stvar, da bi škodila državi in Cerkvi. — Krivci ne bodo ušli kazni, in sicer kazni, kakršno zaslužijo.

Slovo in naročilo. G. c. kr. notar Ignacij Gruntar se je koncem leta 1914. odpovedal svoji službi, katero je opravljal 14 let v Logatcu in 21 let v Ribnici; ministrstvo je vzelo odpoved

na zunanje. Gospod notar se je s svojo plemenito gospo nastanil v Ljubljani na Elizabetni cesti. Ime g. Ign. Gruntarja je postalo širom domovine znano, ko je leta 1882. izdal pesnik S. Gregorčič prvi zvezek svojih Poezij in je bila ena posvečena tudi prijatelju Ign. Gruntarju pod naslovom: Slovo in naročilo. (Najdeš ju tudi v Poezijah S. Gregorčičevih, izdanih od Družbe sv. Mohorja v Celovcu, leta 1908., str. 126.) G. notar je doma iz Kobarida, torej najožji rojak Gregorčiču in mlajšemu, tudi že umrlemu pesniku Josipu Krilanu. Vezala jih je priateljska vez od mladih nog. Ko je odhajal g. notar v svojo prvo službo, mu je pesnik s solzami v očeh pisal:

Le pojdi, duša draga,
čeprav težko mi je slovo;
naj meni teče solzna sraga,
pa drugim boš vedril oko.

V 35. letih svojega službovanja je g. notar dobil globok vpogled v širokščino naših kmetijskih hiš in rodbin. Srce ga je bolelo, ko je videl, kako dolge pravde uničujejo srečo in mir v družinah; opazoval je, kako gospodarpravdar, ves nesrečen in razdvojen, začne povivati, preklinjati, s svojo ženo grdo ravnati; videl je, koliko solz nedolžnih otrok se potoči v taki hiši, kjer se je ugnezdilo dolgo in drago pravdanje in tožarjenje. Prepričal se je v teku svojega delovanja, da izvira največ nesrečnih pravnih nevednosti naše ljudstva. In zoper nevednost se je sklenil povsod in vedno vojskovati. Se preden so se začela ustanavljati razna izobraževalna društva, je že on na raznih krajih imel poučna predavanja, tako v Kobaridu, Bohinju, Dobropoljah, Sodražici, Loškem potoku, na Grosupljem, v Zireh, Ribnici (januarja l. 1912. pri ranjku g. dekanu zbranim duhovnom dekanije ribniške). Predaval je o zgolj praktičnih in gospodarskih rečeh, v katerih je nevednost najbolj škodljiva: o testamentih (kdaj so neveljavni), o zemljiški knjigi, o molitvi, o lastnini in služnosti, o odškodnini in odškodninskih pravnih, o mobilarnih in realnih eksekucijah, o mirovnem sodišču, o kreditnih in gospodarskih zadrugah i. dr. Iz istega — zoper nevednost — namena je pospeševal ustanavljanje šolskih in ljudskih knjižnic. — Na dve strani je imel uprte svoje oči: v našo kmetijsko hišo, da bi bila srečna in zadovoljna, in pa v kmetijsko občino, ki ni nič drugega kakor razširjena kmetijska hiša. Ze pred davnim časom je priporočal in tudi sodeloval pri ustanavljanju občinskih hranilnic in posojilnic. Prizadeval si je, da bi občine, ki so daleč od okrajne sodnije, dobile svoje sodišče. Videl je, da najboljši občinski zakoni ne koristijo, ako ni v občini moža, ki bi jih dobro poznal; zato je od nekdanja bila njegova misel, da naj bi bile občine precej močne, ki bi zamogle plačevati primerno izobraževalnega občinskega tajnika, ki bi moral biti izprašan. Ravno tako je že v prvih letih

svojega službovanja priporočal ob-
čini Rovte nad Logatcem, naj kupi
Vilharjevo arondirano posestvo z go-
zdovi in travniki (250 oralov) za 16.000
gold. Posestvo je bilo najprej njemu na
ponudbo in bi bil naredil dobro kupči-
jo, ali on je želel, naj se občina o-
kristi. Prišel je tisto nedeljo popoldne o
tem predavat v Rovte. Med poslušalci
je bil tudi bistroumen mož; ker se je
občina premišljala, je šel ta in kupil.
Zdaj bi bila občina gotovo hvaležna. Pa
preobširno bi bilo naštevati vse načrte
in namere, ki jih je imel gospod notar
v korist hiši in občini; kakor čujemo,
hoče čas pokoja uporabiti v to, da vse
svoje ideje popiše in poda v Mohorjevi
družbi vsemu slovenskemu narodu v
pouk in prosveto. To delo bomo gotovo
z veseljem pozdravili. — Naj končno še
omenimo, da so bili zlasti njegovi ur-
adniki po dolgo vrsto let radi in zado-
voljni pri njem. G. Hrast, sedaj ravnatelj
Mestne hranilnice ljubljanske, je bil
v Logatcu 12 let pri njem. Drugi solici-
tator v Ribnici je umrl v službi in za-
pustil četrto otročičev. Gospod notar
je prevzel skrb za vse in pri tem mu je
neutrudljiva gospa soproga pomagala;
dečka sta prišla v Marijanišče v Ljub-
ljano, o počitnicah sta bila pri gospodu
notarju kakor doma. In trud ni bil za-
stonj. Starejši je zdaj bogoslovec v Go-
rici, mlajši v trgovini v Bovcu. — Po
35. letih se je gospod notar umaknil iz
javnega življenja. Hvalo odklanja. Le
toliko lahko rečemo drugi, ki smo od-
dateč videli njegovo delo, da je ostal
zvest naročilu svojega prijatelja skozi
vsa leta, v vseh ozirih, od začetka do
konca, in da se je ravnal zlasti po ti-
sti iskreni besedi Gregorčiča:

»Visoko čislam učeniaka,
ki nam preganja temo zmot,
a bolj še cenim poštenjaka,
ki ve in hodi pravo pot.«

Osebnosti. Podeljena je župnija
Polom ondotnemu župnemu uprave-
lju č. g. Andreju Krauland, in
župnija Poljanice č. g. Janezu Ja-
klitsch, župniku na Koč. Planini.

Novi grobovi. V Tunjicah pri Kam-
niku je umrl najstarejši mož Anton
Perc, star 93 let. — 22. pr. mes. je
umrl župan Vel. Loke na Dolenjskem
Jožef Urh. — V Mirnu na Goriškem
je umrla nagle smrti Alojzija Fa-
ganel, znana krčmarica in posestni-
ca, stara 46 let. — V Št. Jerneju na Do-
lenjskem je umrl mesar in gostilničar
Franc Bekše. — V Mozirju je umrl
lesni trgovec Feliks Tribuč. — V
Motniku je umrl organist in cerkovnik
Jožef Brvar, star 78 let. — 27. p. m.
je umrl v Sorji pri Medvodah znani po-
sestnik in gostilničar Janez Zmi-
tek po domače Starmanov Janez. —
Iz Maribora poročajo, da je ondi umrl
socialnodemokratski poslanec Albert
Horvatek, ki je bil po poklicu ljud-
skošolski učitelj. — V Djakovu je umrl
prošt Babič, star 90 let. — Č. g. Vin-
ko Žolgar, kaplan pri Sv. Magda-
leni v Mariboru, je umrl dne 28. pr. m.
— V Kortah pri Piranu je umrl č. g.

Ludovik Tonec, župni upravitelj,
doma iz Tomaja na Krasu. — V Zelezn-
nikih je umrl dne 23. januarja bivši
fužinar Leopold Globočnik.

Za domovino padli junaki. Padel
je na severnem bojišču nadporočnik
Bogomir Hafner, sin bivšega ljub-
ljanskega restavraterja. — Dalje so
padli na bojišču: Mih. Velkoverh,
mizar, Vič; Edvard Doltar, črev-
ljar, Šiška; Franc Zajc, tobačni de-
lavec, Vič; Jernej Hrovatin, že-
lezničar, Šiška. — V Bad Kreuzen na
Gornjem Avstrijskem so pokopali za
ranami, ki jih je dobil na bojišču, umr-
lega slovenskega vojaka Matevža
Postrpinjaka. — Na severnem bo-
jišču je padel ljubljčan, črkostavec
Mihael Bayer, star 38 let. — Na se-
vernem bojišču je padel ljubljčan,
nadporočnik 55. pešpolka Aleksan-
der Šiškar. Predlagan je bil že za
odlikovanje. — Na južnem bojišču je
padel Matija Zajec iz Pluženj pri
Otaležu na Goriškem. — Alojzij
Mlakar iz Mazore na Goriškem je
padel na bojišču. — Na severnem bo-
jišču je padel četovodja pri 97. pešpol-
ku Jožef Gakič iz Dol. Vrtojbe na
Goriškem.

Pogrešani vojaki. Pogreša se Aloj-
zij Pokovec od pešpolka št. 17, 2.
stotnije, vojna pošta št. 32. Zadnjič je
pisal iz Galicije 28. septembra l. l. Če
bi kdo kaj vedel o njem, se uljudno
naproša, da naznani njegovi materi
Mariji Pokovec, Dolganoga št. 4, pošta
Kresnice. — Franc Nabergoj ob 6.
marškompanije se pogreša od zadnjih
dni oktobra. Kdor bi kaj vedel o njem,
se prosil, da pošlje pojasnilo Janezu
Nabergoju, Mauče - Vipava. — Martin
Gukiš od 17. pešpolka, 6. komp., je bil
ranjen na severnem bojišču dne 21. no-
vembra. Sedaj se ne ve, ali je umrl ali
se nahaja kje v bolnišnici. Kdor bi kaj
vedel o njem, naj blagovoli sporočiti
njegovi ženi Bari Gukiš, vas Gor. Su-
hor št. 3, pošta Suhor, Dolenjsko. —
Karel Kleva od 97. pešpolka, 3. kom-
panija, vojna pošta št. 73, že pet mese-
cev ni nič pisal. Če bi kdo kaj vedel
o njem, naj blagovoli sporočiti Ivanu
Kleva, Matija št. 80, pošta Portorose v
Istri. — Od začetka vojske se pogreša
Franc Starč, ki je služil pri 17. peš-
polku, 5. komp. Če bi kdo kaj vedel o
njem, naj blagovoli sporočiti njegove-
mu očetu Martinu Stare, Češnjice šte-
vilka 22, pošta Srednjavas v Bohinju.
— Pogrešata se črnovojnika Jožef Žu-
mer in Janez Debevec, ki sta slu-
žila pri 29. maršbataljonu, 3. poljska k.,
vojna pošta št. 308. Zadnjič sta pisala
15. novembra. Če kdo kaj ve o njih, naj
blagovoli sporočiti Mariji Žumer, Polje
št. 21, pošta Vodice. — Matevž Ko-
želj, lovski bataljon št. 7, stotnija 1.,
vojna pošta št. 73, je pisal zednjič dne
29. oktobra. Ako kdo kaj ve o njem, naj
blagovoli sporočiti na naslov Mana Ko-
želj, Polje št. 32, pošta Vodice. — Žena
Frančiška Kalan, Datteln na Vestfal-
skem v Nemčiji, prosil, da se ji sporoči,
ako kdo kaj ve o njenem možu Pavlu

Kalanu, pešpolka št. 17, 1. stot., voj-
na pošta 32. — O Alojzu Fencu, ki
je služil pri domob. pešpolku št. 27,
1. stot., se že pet mesecev nič ne ve.
Če bi kdo kaj vedel o njem, naj blago-
voli sporočiti Alojziju Fencu, Muhaber
št. 1, pošta Bršljin pri Novem mestu.
— Pogrešajo se: Janez Jamer iz Gor-
juš, dom. pp. št. 4, 4. stot. — Martin
Korošec iz Jereke, dom. pp. št. 27,
12. stot. — Alojzij Steržaj iz Rakeka,
dom. pp. št. 27, 12. stot., vojna pošta
št. 18. — Peter Korošec iz Kopriv-
nika, dom. pp. št. 4, 6. komp. — Janez
Sodja iz Koprivnika, inf. pp. št. 17,
2. komp., vojna pošta št. 48. Kdor bi kaj
vedel o pogrešanih, se naproša, naj
sporoči Fran. Ks. Steržaju, župniku na
Koprivniku v Bohinju.

Po več sinov imajo v vojski: Pet
sinov ima v vojski Franc Stek, po-
sestnik v Tunjicah. Sedaj je sam do-
ma. Odkar se je začela vojska, se ni še
nihče od sinov oglasil. — Janez So-
ja, 61 let star delavec in gostač v No-
tranjih gorah pri Brezovici, ima de-
set sinov; izmed teh jih je šest voja-
kov. — Posestnik Matija Sajovic
iz Orehovalj pri Kranju ima sedem si-
nov, od katerih jih je šest pri vojaki-
h. Eden izmed njih se nahaja v ruskem
ujetništvu, eden pa se zdravi v ljub-
ljanski bolnišnici za ranami, ki jih je
dobil na severnem bojišču. — Štiri si-
nove ima v vojski Franc Podgor-
šek v Skaručini. — Frančiška We-
ber v Zalemlogu ima v vojski pet si-
nov, Gašper Markelj v Martinvr-
hu pa štiri sinove.

Nesreče in drugo. Na Dunaju so se
dogovorno zastrupili policijski nadko-
misar dr. Raspi, njegova žena in 20let-
ni sin. Mati in sin sta bila zvečer v gle-
dališču, ko sta prišla krog 11. ure do-
mov, so oče, mati in sin spili v vino
namešan strup in bili kmalu mrtvi.
Vzrok samoumoru ni pojasnjen. Oče je
zapustil pismo, v katerem določa za de-
diča precejšnjega premoženja služki-
njo, ki je pri rodbini služila 15 let. —
Na železniški postaji Vidmu (Udine)
sta trčila skupaj dva vlaka. Razbitih je
bilo več voz in škode 200.000 lir. — Pri-
jeli so 36letnega Janeza Starmana iz
Medvod, ki je vlomil v soboto, 23. pr.
mes., opolnoči v pisarno Bornove ope-
karne na Pristavi, kjer je že odprl ne-
ko miznico, a krasti ni mogel, ker sta
ga prepodila dva delavca. — Dne 20.
pr. mes. je sedel posestnikov sin Jožef
Mulej iz Št. Lovrenca v Prežinu s svo-
jo sestro Nežo v Mostah v sobi neke
posestnice. Neža je vvršala brata, kaj
bi storil, če pridejo zdaj tatje ali Srbi,
nakar potegne brat revolver iz žepa,
nameri na sestro rekoč: »Vsakega bi
ustrelil!« Po nesreči se orožje izproži
in Neža Mulej se zgrudi mrtva na tla.
Kroglja ji je skozi brado vdrla v gla-
vo. — Z nožem je nevarno ranil posest-
nika Franca Jagra v Dobrunjah neki
gost, s katerim sta se sprla. — Ko je
15letni hlapec Filip Zupančič v Podli-
povici, občina Kolovrat, stopil te dni v
sobo svojega gospodarja, je padla na
doslej nepojasnen način s stene nabita

puška in se sprožila. Strel je zadel fanta v nogo in ga težko ranil. — Iz Celja poročajo, da je 20. t. m. našel posestnik Jožef Butuku lovskega paznika Luko Jusa mrtvega ob potoku. Jus je ležal z glavo v vodi ter imel nekaj ran. Skoro gotovo je postal žrtev lovskih tatov. — Gostilničar Josip Minissi v Ronkih na Goriškem je šel z nekim svojim prijateljem in njegovim sinom na lov. Ko so stopili v čoln, je pristonil Minissi puško ob stran, tu pa je počil strel iz nje ter zadel Minissija ob desni strani trebuha ter ga težko ranil. — V tork prejšnjega tedna sta našla dva železniška uslužbenca 25 metrov od postaje Radovljica težko poškodovanega Franca Zupana iz Leš, ki je kmalu nato umrl. Samoumor ali nesreča, se še ne ve.

Iz ruskega ujetništva so se oglašili: Ivan Sedobvič iz Malije v Istri se je po petih mesecih prvič oglašil. Nahaja se kot ujetnik v Rusiji. — Dr. Janko Vidic, doma v Ljubnem na Gorenjskem, je pisal, da se nahaja v ruskem ujetništvu. — Franc Batagelj in Šturij, Jožef Hrovat iz Dol. Sušic pri Toplicah, Janez Kamnikar iz Ravnega brda, prežganjske občine, se nahajajo v ruskem ujetništvu. — Ivan Cirman, sin gostilničarja v St. Vidu nad Ljubljano, se nahaja v ruskem ujetništvu. — Tam se nahaja tudi poročnik 27. dom. polka Karol Turk. — Franc Bohinc (Mežnarjev) iz Zaloga pri Cerkljah, in Janez Zorman iz Lahovc pri Cerkljah, sta se oglašila iz ruskega ujetništva. Pismo je hodilo 72 dni. — V ruskem ujetništvu se nahaja Anton Dobnik, jurist iz Braslovca v Savinjski dolini. — Iz ruskega ujetništva sta se oglašila Goričana notar Tomo Šorli in dr. Marušič. — Oglašil se je, da je ujet v Rusiji. Jožef Muren, posestnik iz Sel pri Ajdovcu na Dolenjskem.

V srbskem ujetništvu se nahaja Ivan Vadjal, nadučitelj na Premu na Notranjskem, rojen v Zagorju na Krasu. — Iz srbskega ujetništva je pisal Ign. Česenj, lastnik elektrarne na Brodu pod Smarno goro. — Rezervni praporščak pri pehotnem polku št. 22. Anton Luštin, se nahaja ujet v Srbiji. — Iz srbskega ujetništva se je te dni oglašil nadporočnik R. Schultz iz Ljubljane.

Prošnja. 20letni Ferdinand Dollar, pristojen v Zagorju ob Savi, se je odpeljal 1. januarja t. l. k svoji materi v Hamborn Marschloch na Nemško, kamor pa ni še došel. Kdor o njem kaj ve, naj sporoči njegovi materi Mariji Dollar v Hamborn Marschoch, Marienstra-se 41.

Zahvala. Gospa Ana Klaužer iz Meerbeck pri Mörs (Nemčija) nabrala je z veliko požrtvovalnostjo pri tamošnjih rojakih 25 mark 50 fenigov, kateri znesek se je porabil v zdravstvene namene ranjenih vojakov v bolnišnici pri sv. Jakobu v Ljubljani. Darovali so: po 2 marki: Sulc Avgust, Kunst Marija, Sotlar Ivan, Klaužer Franc, Hegekkötter Avgust (kaplan); po

1 marko: Sternad Anton, Jarc Neža, Sterniša Anton, Keber Marija, Nowodnik, Skala Amalija, Pangerl Neža, Knapp Ivan, Ressenik Franc; po 65 fenigov: Sušec Štefan; po 50 fenigov: Doberšek Ivan, Krevelij Ivan, Sterniša Jožef, Kreitschan Marija, Glas Jožef, Jamšek, Cepin Katarina; po 45 fenigov: Kastelič Mihael; po 30 fenigov: Spiler Helena, Boch Franc, Wiedergar Helena, Leskošek Rok; po 25 fenigov: Semljak Rudolf, Rodej Franc in po 20 fenigov: Kapeller Franc. Vodstvo omenjene bolnišnice se vsem cenj. darovalcem, posebno pa gospej Ani Klaužer za vposlani znesek najtopleje zahvaljuje.

Vabilo na občni zbor obrtne zadruga na Bledu, kateri se vrši v nedeljo, dne 14. februarja 1915 ob 2. uri popoldne v hotelu »Triglav« na Bledu. — Dnevni red: 1. Poročilo zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o računu leta 1914. 3. Poročilo o delovanju zadruga. 4. Proračun za leto 1915. 5. Volitev računskih preglednikov za leto 1915. 6. Volitev 1 člana v nadzorni odbor bolniške blagajne, § 13. pravil bolniške blagajne. 7. Volitev 1 člana v odbor bolniške blagajne, § 12. pravil bolniške blagajne. 8. Imenovanje zaupnikov za Bohinj in Gorje. 9. Razni nasveti. — Bled, 20. januarja 1915. — Leopold Lebar l. r., načelnik obrtne zadruga na Bledu.

Smrtna kosa med ameriškimi Slovinci. Na Jakoba Sedlarja (Lawium, Mich.) je padlo drevo, ponorečec je na mestu izdihnil. Anton Kočevar (Ely, Minn.) je umrl vsled notranje bolezni. Matija Kralja (Baltic, Mich.) je ubilo na železnici. Mihael Medved (Calumet, Mich.) je šel v večnost vsled notranje bolezni. Ponorečil se je Anton Cimerman (Widen, W. Va.). Rajni je šel zvečer še zdrav na delo; okoli polnoči je padla nanj plast kamenja, da je bil na mestu mrtev. V Ameriki zapušča dva brata, v stari domovini pa starše ter brata in sestro. Doma je bil nekje od Sv. Trojice na Došenjskem. — Pred kratkim smo pokopali rojaka Martina Petriča, ki je bil doma iz Bojanje vasi, županja Radovica pri Metliki. Ker ni imel nobenih sredstev, so darovali rojaki toliko, da se je nabralo za pogreb. Rajni je bil star 40 let in je bival v Ameriki nad 20 let.

Vrnitev beguncev v vzhodno Galicijo. Posestniki, ki so zbežali iz vzhodne Galicije in Bukovine, so v velikih skrbih zaradi svojih posestev, od katerih je odvisna njih bodočnost. Mnogi bi se radi vrnili, da bi mogli obdelati svoja posestva ter se tako preživeti. Poljski poslanec Wilowiecki se je v tej zadevi obrnil na avstrijsko vlado. Merodajni krogi so mu odgovorili, da so ta prizadevanja popolno lojalna in opravičena. Zunanje ministrstvo bo po ameriškanskem poslaniku pri ruski vladi v Petrogradu, oziroma v Lvovu postredovalo, da se bodo mogli na svoja posestva vrniti vsi posestniki, ki bodo to želeli.

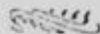
Iz seje kranjskega deželnege odbora dne 26. januarja 1915. Vipavskim občinam se dovoli, da vzamejo električni tok od Soške električne družbe na podlagi vzornih pogodb, poslanih jim od goriškega deželnege odbora. Vsaka sklenjena pogodba se ima poslati deželnemu odboru v odobrenje. — Pritožbi občinskih svetnikov Ivana Kregarja in Ivana Štefeta, oziroma

dr. Edvina Ambrositscha je deželni odbor ugodil ter v pokritje primanjkljaja za prvo polletje 1915 dovolil pobiranje le 35 odstotkov na doklade na vse direktne davke, razen oseb. dohodnine. Sklep, s katerim se ljubljanskem županu dovoli glede vseh rednih dohodkov in stroškov visimet, se razveljavi. — Ugodi se pritožbi Ivana Štefeta ter Ivana Kregarja glede nakupa Josip Turkovega pogrebnege zavoda ter toza devni sklep občinskega sveta razveljavi.

Novi nabori se bodo vršili od srede meseca februarja za one črnovojnikke, ki so rojeni v letu 1891. in še niso bili dosedaj vpoklicani v vojaško službovanje, ali so bili začasno vojaške službe oproščeni, in za nova letnika 1895 in 1896 (mladeniči, stari 19 in 20 let). K naborem bodo pozvani tudi oni črnovojniki letnikov 1878, 1879, 1880 in 1881, ki so dobili avstrijsko državljanstvo šele po 31. decembru onega leta, ko so stopili v 33. leto in še poprej v naši državi niso bili podvrženi vojaški dolžnosti.

Izgubila se je psica, male postave rumenkasto-rjave barve, s praskami po glavi. Izgubila se je pred približno enim mesecem na bratkadi v Dragomlju. Prosi se, da se odda žival v Dragomlju pri Antonu Burici, po domače Jernejčku, proti primerni odškodnini.

»Svetovne vojske« sedmi sešitek je izšel in prinaša pisma slovenskih vojakov s severnega bojišča. Pisma so sestavljena pregledno, zanimivo in odkrivajo mnogo novih stvari. To zanimivo delo vsakomur priporočamo. Naroda se v »Kaloški Bukvarni« v Ljubljani. Prihojni sešitek, ki izide dne 15. februarja, bo prinesel životopise padlih slovenskih vojakov.

Razne novice.

Na angleškem rasio ceno žita tako, da so postavili delavski sloji nezadovoljni in očitajo vladi, da je kriva tega. Odbor delavcev zahteva od vlade, da naj porabi deset ali dvanajst ljudi, ki vozijo volaske reči, za debavo žita iz Kanade in Argentine. To žito naj kupi vlada na svoj račun in proda po lastni ceni.

Državni monopol na žito v Švici je že stara pamora švicarskih državnih voditeljev, že leta 1908, ga je zahteval Serer-Föllman. Švicarski mlinarji so bili za popolni državni monopol, ljudstvo se je prepričalo o njegovi potrebi te mesece vojne. Za sedaj je prevzela država v Švici samo uvažanje žita, temu bo sledilo brž ko ne tudi monopol na prodajo. Švica ima že 26 let monopol na alkohol, ki ji nese okoli 3 milijone frankov. Do sedaj je Švica prva država, ki je podržavila žitni uvoz, za sedaj je bil odločen najbolj vzrok, da dobi žito lažje, ker garantira vlada, da je žito res samo za žito. Ze meseca septembra je bilo v Švici prepovedano mleti belo moko ali mokin cvet, melje se vse vkup in cela dežela ima okusen in tečen kruh iz bele moke.

Hraber štirinajstletni gimnazijski učenec. 14letni gimnazijec v Brnu Oton Kohanek, sin orožniškega stražmojstra v Morav. Ostravi, se je ob izbruhu vojne prostovoljno javil k vojakom. Pridelili so ga kot poizvedovalca municijski koloni težke havbične baterije in ga z njo poslali v Srbijo. Tekom svojega službovanja je prišel v arbsko ujetništvo, od koder je pa čez nekaj dni ušel in prinesel tako važna naznanila, da so naši na njihovi podlagi izvršili uspešen naskok in ujeli mnogo Srbov. Za to delo so dečka kljub njegovi mladosti povišali za korporala. Kasneje je bil ranjen ter so ga poslali domov, odkoder je pa ozdravljen že zopet odrinil na bojišče, topot na sever. Tudi tu se je v poizvedovalni službi tako izkazal, da je bil povišan za četovodjo. Sedaj leži bolan v krakovski bolnišnici št. 8.

Pritožbe svojcev mobilizirancev. C. kr. kor. urad objavlja 25. januarja: Zadnje čase so se ponovno pripetili slučajji, da so svojci mobilizirancev vložili ugovore in pritožbe, ker se jim je odklonil ali prenzko odmeril državni prispevek za vzdrževanje naravnost pri centralnih mestih (ministrstvu). Ker po določilih postave glede na prispevek za vzdrževanje svojcev mobilizirancev odločajo vzdrževalne komisije končno veljavno, je moglo za izvedbo te postave poklicano ministrstvo deželne brambe o takih vlogah strank odrediti ukrepe le s stališča nadzorovalne pravice in še to le v najredkejših slučajjih, pretežno večino takih vlog strank je pa moglo le napotiti v uradovanje pristojnim vzdrževalnim komisijam. Tem komisijam je bilo že ob začetku vojske naročeno, naj ob pritožbah in ugovorih strank same preiščejo svoje odloke. Priporoča se, da se izogne zavlačevanju, naj se take prošnje ne vlagajo pri centralnih mestih, marveč vedno naravnost pri pristojni vzdrževalni komisiji.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katero jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4⁹/₁₀ brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Dopisi.

Št. Peter pri Novem mestu. Iz naše župnije je bilo do sedaj — kolikor znano — na bojiščih ranjenih, oziroma obolelih 34. Nekateri so bili ranjeni že

v drugič. Trije so v ruskem ujetništvu, in sicer: Janez Bevc s Kija v Ufi, Franc Rifelj iz Zdinjevasi v Kusku in Anton Gotlib iz Št. Petra v Simbirsku. Nekaj se jih pogreša že več mesecev. — Ball smo se, da se bo vsled vojne zmanjšalo število naročnikov na naše liste. Pa smo še napredovali. »Domoljub« ima nad 120 naročnikov v fari. Pa tudi »Dolenjske Novice« so priljubljene mnogim. Prav toplo jih priporočamo. »Slovenec« se že nekaj mesecev sem prodaja v Kresovi trgovini. — Eno prihodnjih nedelj bomo imeli občni zbor izobr. društva. Ob tej priliki bo predaval naš gospod nadučitelj o vojaškem življenju na bojnem polju. Predavanje bo gotovo zanimivo. Predavatelj, ki je sedaj začasno na dopustu, je bil več mesecev priča žalostnih in veselih dogodkov na severnem bojišču. — Gostilničarje po svetu bi se upali opozoriti, da se dobi na naši Trški gori prav dobra vinska kapljica in sicer po primeroma nizki ceni. Prejšnja leta je marsikaterega kupca odbila previsoka cena tukajšnjih vinogradnikov. V tem oziru smo se letos precej poboljšali. Pojasnila vsakemu rade volje dajé tukajšnje kmetijsko društvo.

d Iz št. Vida na Dolenjskem. Dolgo že niso slišali v našem priljubljenem »Domoljubu« o naši šentvidski fari. Menda je tudi naš dopisnik odrinil na bojno polje. No, bo že prišel in bo zopet kaj poročal. Mislim, da je ni fare, da bi bilo toliko mož in fantov v vojski, kot jih je iz naše fare. Več jih je tudi že darovalo blago in kri za našo ljubljeno domovino. Ravno te dni smo zvedeli uradno, da je padel na severnem bojišču Pepe Grabnar iz Pljuske. Služil je kot rezervist pri 20. lovskem batajlonu. Hotel je ravno pisati svojim ljubim staršem in že je napisal naslov na pismo in v pismu: »Dragi mi vsi skupaj!«, ko mu je sovražna krogla pretrgala nit življenja. Pismo so dobili starši s pripombo, da je Pepe Grabnar padel junaške smrti. Podpisal je pismo njegov stotniški poveljnik. Bil je vzor mladeniča, gospodarja, ki mu ga ni para daleč naokoli. Njegovi starši in mi vsi res lahko žalujemo po njem. Zavedajmo pa se, da je umrl častne smrti na polju bojne slave. Preselil se je v kraj, kjer ni trpljenja in sovraštva. — Padli so še drugi, in sicer: Tone Jaklič, štabni narednik pri 17. ljub. pp., doma iz Pustega Javorja; Tone Dremelj, rezervist pri 17. ljub. pp., doma iz Petrušnje vasi, zapuščca ženo in štiri nepreskrbljene otroke; Balant Janez iz Zaboršta, služil je še aktivno pri topniškem polku v Ljubljani; Franc Končar, posestnik iz Temenice. Počivajte v miru, dragi naši farani in prosite za nas pri Bogu Vsemogočnem. — Več naših vojakov, kakih sedem, še ni nič pisalo od začetka vojske (15. avgusta 1914). Upajmo, da se bodo lepega dne oglasili iz ujetništva, kot se jih je že mnogo.

Koprivnik v Bohinju. Izginil je, ne ve se kam, mladenič J. Dobravec, Babnikov iz Gorjuš. V soboto, 23. januarja, je še z dvema drugima peljal na ratičah seno na Nomenj. Sredi pota je popustil sani in odšel. Dosedaj se nič ne ve, kaj je z njim. — Snega imamo le-

tošnje zimo čez 1 m 35 cm na celem. Ze šest let ga ni bilo toliko. — K novemu naboru pojde okoli 20 fantov iz župnije.

Prečina. Kljub vojnim razmeram je priredilo naše izobraževalno društvo na novega leta dan primerno igro »Nežka z Bleda« in pokazalo s tem, da tudi med vojsko ne sme zaspati društveno življenje. Igra je prav dobro vzbudila na občjo zadovoljnost mnogoštevilnega občinstva. Del čistega dobička je šel za volno. Doslej so napravila naša dekleta — skoro vsa iz Marijine družbe — 45 snežnih oglavnih, 22 parov štickov, precej nogavic in šalov. Vse to se je poslalo vojakom iz domače župnije. — Iz ruskega ujetništva so se oglasili sledeči: Zagorc Jože iz Braljšina, Potočar Fr. iz Dol. Kamnic, Tomič Janez iz Lok in Može Rudolf iz Dol. Straže, o katerem so že vsi mislili, da ga ni več med živimi. — V zaloški graščini Breitenau je umrl 11. januarja 70 let stari dalmatinski begunec Marko Petrovič.

Iz Sv. Križa pri Kostanjevici. 24. t. m. sta obhajala tu zlato poroko g. Ivan Kerin, posestnik in njegova soproga Katarina v krogu svoje družine. Navzočih je bilo 7 otrok in 22 vnukov ter drugi bližnji sorodniki. Pogrešali smo starejšega sina Ivana, ki je v trdnjavi Przemysl in najmlajšo hčerko Zofijo, katera je redovnica v samostanu čč. šolskih sester de Notre Dame v Šmihelu pri Novem mestu. — Slovesnost se je kar najlepše razvila. Ob krasnem vremenu se je dolgi izprevod s vatov pomikal, spremljan od cerkvenih bander in domačih gg. duhovnikov med pritrkavanjem zvonov v župno cerkev. Cerkevne obrede je izvršil njiju sin Martin, župnik v Bostanju. Pri cerkvenem govoru je zlasti poudarjal moč molitve in zaupanje v božjo Previdnost ob raznih težkih in bridkih urah življenja, katere so ju v teku 50 letnega skupnega bivanja doletele. — Med slovesno sv. mašo je bilo skupno sv. obhajilo. — Jubilant je zvest pristlaš S. L. S. Bil je več let župan itd. Veliko dobrega in koristnega je storil za občni blagor, pa tudi pošameznikom, kar vé najboljše vsak sam, ki se je v kakršnikolisbodi zadevi do njega obrnil. Ravnotako je naučil tudi svoje otroke, posebnó svoje sinove, kateri so vsi posestniki, ki delajo svojemu vrlemu očetu povsod čast. — Mi se pa pridružujemo mnogobrojnim čestitkam ter kličemo: »Bog ohrani zlatoporočenca v krogu njiju dragih praznovati še demantno poroko!»

Iz Polšnika. Kakor vsako leto, obhajala se bo tudi letos v Polšniku tridnevnic v čast lurdski Materi božji, in sicer 9., 10. in 11. februarja. Vsak dan bosta po dva cerkvena govora, več sv. maš in bo več sosednjih gospodov izpovedovalo. Ker se bo ta slovesnost opravljala s posebnim ozirrom na to, da nam ljubi Bog na pripošnjo lurske Matere božje skoraj podeli milostno tako občje zaželjeni mir, se k tej tridnevnicij ljudno vabite tudi sosednji in drugi častilci lurske Matere božje, tukajšnje farne patrone. — Umrla je na Dolgem brdu zelo ugledna gospodinja Antonija Primc, žena šolskega predsednika Martina Primc, ki je bila vzor poštene krščanske matere. — Za vojake na bojnem polju in za ranjence se tudi v Polšniku pridno nabirajo prostovoljni

doneski v naturalijah in denarju in kaže v tem oziru ljudstvo res blago in usmiljeno srce.

Gospodarske vesti.

PRIPRAVITE ZGODNJI KROMPIR ZA SADITEVI

Izmed vseh prvih spomladanskih kmetijskih pridelkov bi utegnil biti prihodnjo spomlad zgodnji krompir najvažnejši. To ne velja sicer toliko za trdnega, večjega posestnika, ki bo s svojimi zalogami lahko izhajal do redne novine, kakor za revnejše sloje, za osebenjke z vrčkom ali kako njivico in za meščane. Sicer je pa prvi zgodnji krompir vedno in povsod prav zaželjena »slasčica«. Iz Laške ga dobivamo vsako leto na tisoče centov. Pa tudi Goriska iztrži zanj vedno lepe novce. Zato danes iznova opozarjamo zlasti vse manjše posestnike po deželi, ki jim bo šla trda za živež in pa okoličane pri večjih krajih in mestih, da si pravočasno oskrbe semenski zgodnji krompir. Pri tej priliki hočemo na kratko pojasniti, kako se zgodnji krompir pripravi za saditev, da je dva do tri tedne preje zrel, kakor tisti, ki ga sadimo po navadnem načinu.

Kadar je splošno znano, ima krompir to, vobče nepriljubljeno lastnost, da že pozimi in v zgodnji spomladi, ako je spravljen v temnih, gorkih in vlažnih krajih, poganja motvozaste, bele in vođene kali. Predno tak krompir sadimo, potrgamo vse kali, ker niso za rabo in krompir potem v zemlji izkali iznova. Ako pa imamo krompir na primernem gorkem, pa obenem svitlem, suhem in zračnem prostoru, poganja na spomlad sicer tudi kali, ki pa niso prav nič podobne preje imenovanim. Na svitlobi in v suhem zraku se namreč ne razvijejo na dolžino, ampak ostanejo prav kratke, čvrste in so zelene barve. Ako posadimo tak na svitlobi nakaljen krompir, se prepričamo, da se, ko pride v zemljo, razvija veliko hitreje, kakor tisti, ki nima kali in je zato tudi več tednov prej zrel, kakor oni, posajen na navaden način.

Omenjeno krompirjevo svojstvo izrabljajo vrtnarji po drugih krajih že več kot 100 let posebno pri zgodnjem krompirju in dosežejo na ta način še bolj zgodnje pridelke, kakor jih daje zgodnji krompir že sam na sebi. Ker za to, rekli bi umetno kaljenje na zraku in svitlobi, ni potreba nobenih posebnih priprav, niti kakkega težko umiljivega znanja, lahko pripočamo to tudi našim kmetovalcem in zelenjadarjem, ki žele pridelati prav zgođen krompir.

Da se nam kaljenje zgodnjega krompirja zanesljivo opanese, je treba za to primernegega prostora in dobrega semenskega krompirja, ki še nič ne odganja, ki je bil torej spravljen čez zimo v dobri urzli štrambi. Za kaljenje so primerni prostori, ki so enakomerno gorki (6—10° C zadostuje popolnoma), svitli, suhi in se dajo po potrebi zrađiti. Taki prostori bi bile svetle, suhe kleti, hlevi, malo kur-

jene sobe itd. V ta namen odbran, enakomerno srednje debel cel krompir naložimo na kake lese, dilje ali kakršnekoli ploske posode tesno drug poleg drugega v eni sami plasti (ne drug vrh drugega), in sicer tako, da obračamo navzgor tiste konce, ki imajo največ očes. S krompirjem naložene lese postavimo lahko tudi drugo vrh druge, samo med njimi moramo pustiti toliko prostora, da pride svitloba in zrak do krompirja. Važno je samo to, da je krompir kolikor mogoče na svitlem in da pride do njega vedno dovolj svežega zraka. Sedaj nimamo drugega opravila s krompirjem, kakor da prostor večkrat prezračimo, posebno, ako je zunanja toplota precej nad ničlo, ali pa, če je dotični prostor pregorak. (Čez 14° C ne sme imeti.)

Kaljenje traja 6—8 tednov, kakor je pač prostor, več ali manj topel, in kakršno je vreme. Sedajle začetkom februarja je zadnji čas, da denemo krompir kalit. Do srede, oziroma do konca marca bo potem gođen za saditev. Semenski krompir med kaljenjem popolnoma zvene in se zgrbanči, ker vsa moč (škrob) preide iz njega v kali, ki niso pravzaprav nič drugega kakor nov zarodek. Pravilno razvite kali so kvečjemu 3 do 5 cm dolge, debele, trde in zelene barve. Čim manj gorak je prostor in čim več svežega zraka in svitlobe pride do krompirja, tem počasneje kalj in tem pravilneje in krepkeje se razvije zarodek.

Ako pa hočemo imeti s tako pripravljenim zgodnjim krompirjem prav dobre uspehe, je neizogibno potrebno, da izberemo zanj najboljši prostor z lahko, gorko in dobro pognojeno zemljo. V težki, ilovnati zemlji še pozni krompir ni prida, kamoli nežni, občutljivi nakaljeni zgodnji krompir. Pri saditvi je treba nekoliko previdnosti. Predvsem moramo paziti, da se pri prenašanju ali prevažanju ne polomijo kali. Sadimo vsak krompir posebej, tako, da ga položimo v pripravljeno jamico. Tisti konec, ki ima največ kali, obračamo navzgor. Tudi zasuti ga je treba previdno z rahlo prstjo kakih 10 do 12 cm na debelo. Posebno močno obrodi, ako pri saditvi denemo v vsako jamico dobro pest starega, predelanega gnoja ali pa dobrega komposta. Kjer nimamo pri rokah ne enega ne drugega, vzamemo lahko umetna gnojila, in sicer je v to svrhu pripravna mešanica umetnih gnojil, ki jo ima v zalogi Kmetijska družba pod imenom »Vrtno gnojilo« in ki se lahko dobi v majhnih množinah. Na dno vsake jamice denemo po eno žlico tega gnojila, ki ga moramo pa v jamici zmešati z zemljo, preden denemo krompir vanjo.

Pravilno nakaljen krompir ozeleni že v kakih 14. dneh, ako je ugodno vreme, in se potem obdeluje ravnotako, kakor vsak drug krompir.

Za opisano kaljenje pridejo v poštev samo zgodnje vrste krompirja. Za navadni pozni krompir nima kaljenje nikakega pomena.

Kupčija s plemenskimi prašiči. Meseca svečana se navadno prične kupčija s plemenskimi prašiči. Letos je bila

tudi ta kupčija že meseca januarja prav živahna. Vsak kmetovalec skuša prej ko mogoče kupiti plemenskih prašičev, zlasti radi tega, ker je pitane prašiče precej prej prodal kot druga leta in se je bati, da se pozneje ne bo mogoče tako lahko preskrbeti z plemenskimi prašiči. Cene prašičem so sedaj tako visoke kot še nikoli poprej. Ta pojav daje povod, da se vsak, kdor le more prašiče rediti, z istimi prej ko mogoče preskrbi. Gotovo je, da se bodo prašiči tudi v prihodnje lahko prodajali. Gospodarji, ki so imeli kupčijo s prašiči v rokah, so večinoma pri vojakih. Gospodinje pa niso te kupčije tako vajene. Te so v resnih skrbeh, kako jim bo mogoče kupiti dobrih prašičev za pitanje ali za pleme? Zato opozarjamo vse gospodinje in tudi gospodarje, da izvršuje kupčijo z plemenskimi prašiči Vnovčevalnica za živino v Ljubljani, ki je že lansko leto dobavila mnogim prašičerajcem na stotino plemenih prašičev proti mali odškodnini. Vnovčevalnica za živino ima vedno na ponudbo dosti brejih svinj, plemenskih mrjascev, plemenskih svinj, plemenskih prascev ter prašičke za pitanje. Tako je mogoče vsakomur postreči. Naročila se izvršujejo proti takojšnjemu plačilu. Vse dosedanje odjemalce, ki so naročili prasce, breje svinje in mrjasece, opozarjamo, da se bodo vsa njihova naročila točno izvršila ob za to pripravnem vremenu. Vsa nadaljnja pojasnila o kupčiji s plemenskimi prašiči daje Vnovčevalnica za živino v Ljubljani, ki ima svojo pisarno v prvem nadstropju Gospodarske zveze.

Umetna gnojila in drugo.

Po zadnjem članku o umetnih gnojilih so postali gospodarji zelo pozorni na umetna gnojila. Povsod so prepričani, da bo treba superfosfat še bolj rabiti, kakor doslej. Dosedaj so rabili žlindro in fosfat skoro edino za travnike. To je bila velika napaka. Fosforne kisline torej, superfosfat, potrebujejo prav vsi pridelki, zlasti pesa in turšica. Kdorkoli more, naj ga prav povsod, kjer bo spomladil oral, posuje na 1 mernik posejanja 20—30 kg. — Sporočiti moremo tudi vsem naročnikom »Domoljuba« prav veselo novico: Tovarna v Hrastniku vzame vreče superfosfata nazaj za 1 K do 1 K 30 vin., ako se fosfat kar na postaji prečese in pošljejo vreče franko nazaj. Tako ne bo fosfat veliko dražji, kakor druga leta. Saj pride vsak gospodar lahko z zabojem ali s starimi vrečami na postajo iskat gnojilo. — Poudarjamo pa še enkrat, da ni gotovo, če bo mogoče superfosfat dobiti tudi za ajdo. — Kaljeva sol stane v Hrastniku 15 K 50 vin., 2% popusta, torej 12 K 25 vin. in ne 12 K 45 vin., kakor se je zadnjič pomotoma poročalo. — Seveda je treba v prvi vrsti izrabiti domači gnoj, zlasti gnojnico. Letos se ne sme ena kaplja gnojnice izgubiti. Če imaš gnojno jamo, jo vozi, kadar jo moreš. Če je nimaš, si napravi že zdaj pozimi jamo v hlevu, ki lahko drži 2—3 kubične metre. Za gnojnico je posebno hvaležna pesa. Razlije se po njeni še pred oranjem. Zaradi velike dražnje prašičev bo kazalo posebno veli-

ko pese in krompirja sejati. Vojska ne bo vedno trpela. S sklenjenim mirom postane vse rusko žito prosto. Prejšnja leta ga je prodala Ruska na teden 20—25.000 vagonov v zahodno Evropo. Zdaj ga zaradi zaprtije Dardanel in severnega morja ne prodaja prav nič. Pozabiti pa tudi ne smemo, da je na Ruskem zelo omejeno uživanje žganja. Na milijone stotov krompirja in žita se bo s tem prihranilo. Torej ima Ruska prav veliko žita, ki ga bo v mirnem času z veseljem prodala. Na visoke cene žita torej ne moremo zidati svojega gospodarstva. Živine pa nikjer ne bo posebno veliko. Mi moramo poleg potrebne hrane zase in za naša mesta pridelati zadosti krme. Po lastnih izkušnjah se pa dá na istem prostoru trikrat toliko prstnine pridelati, če se dobro obdela in obilno gnoji, kakor se je doslej pridelalo. Za peso je najboljše, če se prav zgodaj, precej ko sneg odleze, preorje, da brazda v pomladnem mrazu dobro prezebe. Poseje naj se seme šele v drugi polovici aprila. Mnogi gospodarji napravijo v tem skoro vsako leto veliko neumnost. Po sv. Gregoriju je navadno nekaj toplih dni. »Zdaj je čas, le naglo peso v zemljo.« Mnogi še seme v gnojnici in pepelu namočijo, da poprej ozele. Res pride kmalu iz zemlje. Koncem aprila so pa mrzle noči, slana popari mlade rastline, potem se pa samo zdihuje nad alabo letino. V zgodnji pomladi je na pesi tudi največ onega škodljivega mrčesa, onih žuželk in hroščev, ki listje vse pokončajo. Lani se mi je pozna pesa prav dobro obnesla.

Letos bo leto hroščev. Kdor hoče njihve in travnike obvarovati, naj jih dobro zagnoji. To je gotovo najboljši pripomoček.

Goveja živina se bo zdaj hitro dražila. Po semnjih je še veliko živine na prodaj, hlevi se pa praznijo. Naj jo vsak drži za dom in pleme, ker se potem ne dá popraviti, če je plemena živina odprodana. — Cena siru gre vedno naprej, ker ga za vojaščino rabijo. Cena maslu je pa precej padla. V mestih ne smejo peči finega peciva, za kar se je vedno rabilo maslo. Tudi ni več onega navadnega kruha, katerega so vedno mazali. Vplivala je gotovo tudi draginja drugih živil v mestih. Cene maslu so padle za 30—50 vinarjev pri 1 kg.

Do čudne višine so se vzdignile cene prašičev. Plačujejo lepe živali že do 1 K 70 vin. žive teže. To je pa mnoge zapeljalo, da so prodali težke plemene živali. Res se dá dobiček napraviti, toda potrebna plemena žival se ne sme nikdar prodati. Vsak gospodar vé, kako težko je dobiti res dobre svinje in krave. Zdaj ima nekaj dobička, škodo za svojo nepremišljenost bo pa imel leta in leta. — Italija ima prav malo žita. Zdaj so ga kupili v Argentini 200.000 vagonov, za kar so plačali do 700 milijonov kron.

Brez usmiljenja odirajo Amerikanci Angleže pri žitni kupčiji. Cena je na Angleškem še bolj poskočila, kakor pri nas. Kaj se to pravi pri deželi, ki mora skoro vse žito uvažati, si vsak lahko misli.

Kako varčujemo. Čez vse smešno je, kar se sedaj vse napiše o tem, kako varčujemo; marsikatera kuharica, ki še nikdar ni dopisovala v časnike, si domneva, da

ima sedaj tudi ona besedo. Vsa ta stvar dokazuje, da smo jako slabi gospodarji, vsaj po mestih mnogo slabši kakor na deželi. Pekom so prepovedali peči bel kruh, mlinarjem mleti belo moko — pa kaj to pomaga, ko hočejo povsod imeti le bel kruh. Bil sem pred Božičem v Ljubljani in sem zašel v neko kavarno. Kaj meniš, da sem našel na mizah ovsen ali turšičen kruh? Kaj še! Najbolj fine žemljice in kifelce... V Ljubljani so odvezli trgovcem 30 vagonov fižola, najbrže ni bil po ceni; takrat ko so kmetje fižol mlatili, ga pa niso znali priti na kmete kupit, kjer bi ga bili cenejše dobili. Kmetje morajo teleta vsa rediti — saj jih radi redijo, če le morejo — seveda mestni gospodi bi pa ne bilo ljubo, če bi nekega dne mesar povedal: »Danes nimam pečenke, je ne smem prodajati.« Koncem novembra je kmet prodajal prešiče po kroni; trgovci in mesarji so se izgovarjali: prešičev je dosti na prodaj; seveda meščani zopet tega niso vedeli, kmet pa je prodajal v slepo ceno. Takrat se je pisalo vseprek: prešičem ne dati krompirja, ne ovsu — je greh — sedaj je pa stokanje, ko je špeh po 2 K 40 vin. Tako se vidi marsikje, da je manjkalo egiptovskega Jožefa, ki bi rešil aprovizacijo ljudstva na drobno in debelo. Manjkalo je nekoga, ki bi sedaj naprej mislil in računal. Nočemo pa nikomur očitati: zakaj nisi ti in ti tega naredil, ker dobro vemo, da so marsikateri uradi delali gotove čase noč in dan. V svoji brezbriznosti smo se navadili, da živimo le za sproti in »na puf«. Sedaj zaupajmo, da je še — Bog Oče nad nami, ki vé, česa potrebujemo. — Ker pa že drugi priporočajo to in ono, dasi se v resnici že zelo varčuje, oziroma mora varčevati, ker ni kje vzeti — naj nasvetujem še jaz jedno prav zanesljivo sredstvo: Sedaj se bo kmalu začel štiridesetdanski post. Držimo ga po starem kopitu, kakor pred 50 leti, ko cel post niso uživali mesa; — koliko živine se bo naenkrat prihranilo. Če bi se pa to zdelo preveč nazadnjaško, vsaj po tri dni v tednu. Nasitimo se samo enkrat na dan, kakor zahteva sveta Cerkev, pa bo zopet mnogo živeža prihranjenega. — Po mnogo krajih na Kranjskem imajo za velikonoč jako priljubljeno jed repine »olupke«. Star mož mi je pravil, da so enkrat Turki ravno za velikonoč Ljubljano oblegali, in tedaj niso imeli v mestu druge hrane, kakor repine »olupke«. Za spomin na ta dogodek so začeli Kranjci za velikonoč »olupke« kuhati. Ne stojim dober, če je stvar res tako bila, kakor mi je mož pripovedoval — pa poučna je, češ: ob vojski obračaj plašč, kakor hoče vojska.

Listek

Rekrut.

Spisal Henrik Conscience.

(Dalje.)

»Kakšne cvetlice si videl na njeni obleki Jan?«

»Velike rdeče vrtnice.«

»Jaz tudi — prečudno!«
»In lilije, take kakršnih je bilo lani toliko pri Pivovarjevih...«

»Tudi jaz sem videla na obleki vrtnice in lilije. Ali kako je to mogoče? Vsa zmedena sem od tega.«

»O moja prisrčna!« — je vzdihnil slepi — »ne varaj sama sebe s praznim upanjem. Sanje so težke glave spanje. Tvoje sanje so tolažba, katero nama je poslal Gospod Bog za to mučno potovanje.«

»In to je dosti!« — je klicala veselo deklica, »zdi se mi, da ljubim od nocojšne noči ljubo Mater božjo še bolj nego prej — in ko bomo doma, bom prosila cerkovnikovo Marijano za malo srebrnega papirja, da naredim podobi pod lipo tak venec iz sedmih zvezd, in če nam bo pozneje v moči, bo dobila podoba tudi obleko z zlatimi cveticami. Daj Jan — pojdiva zdaj malo hitreje, dokler ne pripeka sonce in oprisi se palice, kajti steza postaja ozka in grapova, zdi se mi, da sva zašla med mojim pripovedovanjem.«

»Katarina, dušica, pazi ti na pot, jaz sem utrujen, toliko, da mi ne klecajo kolena, čutim, da ne bom mogel hoditi danes deset ur.«

»Bodi brez skrbi Jan,« je rekla urno Katarina in je zadržala hiteči korak — »na taki planjavi kot sva tukaj, se ne moreš izgubiti, že vidim dva stolpa v daljavi, to bosta Molovo in Beleče, kakor so nama pravili tavi.«

»Kako daleč bo do tja Katarina?«

»Kako poldrugo uro. Ti je mogoče hoditi danes še tako daleč?«

»Ako se odpočijeva večkrat.«

»Reci Jan, povej, kadar boš truden — in zdaj molčiva, sicer se utrušiš še hitreje z govorjenjem.«

Solnce je bilo prišlo tačas visoko in je izlivalo svojo luč kakor ognjeno reko čez široko ravan. Vročina je postala tako huda, da sta lovila naša potnika sapa in da jima je tekel pot raz obraza. Vendar ni tožil vojak, da bi bil truden, pogumno je hodil za svojo voditeljico. Samo včasih je pretrgal medsebojno molčanje z vzdihom, da ga bolijo oči, da se mu zdi, da poveča vročina vnetje.

Ko sta hodila tako celo uro, se je ustavila nagloma Katarina, ne da bi črhnila kaj svojemu prijatelju. Začuden jo vpraša:

»Kaj se je zgodilo, Katarina, da si obstala?«

»Ja Jan,« — se je odzvala s potrtim glasom — »naredila sem pravo neumnost. Bog ve, kdaj sva že krenila iz poti in zdaj stojiva tu pred široko vodo, ki teče preko cele planjave in nobenega mostu ni videti.«

»To je sitno,« — vzdihne Jan — »jaz sem se že močno utrudil... ali je voda globoka?«

»O ne. Širok potok je, vidim mu dno, voda bi nama segala do kolena.«

»Prebrediva jo torej. Katarina, da nama ni treba delati ovinkov.«

»Ali Jan — to je nemogoče, obrež-

je je visoko, ti ne prideš ne dole ne gori. — Pojdi, pojdi, poskusiva drugače.»

Peljala je slepega na rob potoka, vrgla je culico preko vode in je stopila vanjo. Jan je slišal, kar ni videl, vprašal je:

»Kaj misliš storiti, Katarina?«

»Primi se trdno okrog mojega vratu,« — je velevala deklica in je privtala vojaka k sebi in ga prisilila, da je ubogal ukaz ljubezni.

Nosila je težko breme preko vode, do drugega brega in rekla: »Jan, tam na bregu je velik grm, oprini se vej in pomagaj si navzgor, jaz ti pomorem.«

Storil je tako in prišel je lahkoma na breg, Katarina mu je sledila in je izjemala svojo mokro obleko. Slepi se slišal in vzdihnil:

»Katarina, tebe je sama ljubezen in dobrotu, kako me boli, da ti ne bom mogel povrniti nikdar tvojega prijateljstva in usmiljenja.«

»Beži, beži, Jan, mi je vredno govoriti toliko o tem,« — je branila deklica. »Da sem te prenesla preko vode je prava reč. Saj mi pošuši solnce hitro obleko. Pojdi, greva počasi naprej, v pol ure sva pri prvem stolpu, to bo pač Molovo, tam se odpočijeva.«

On se je nekaj obotavljal in se nagibal k potoku. Naposled je vprašal: »Je potočnica čista?«

»Tako bistra je, da vidiš vsak kamen na dnu. Si žejen? Počakaj — več kot mokra ne morem biti, podam ti vode.«

Razvžezovala je culico, da vzame iz nje kozarec, slepi vojak jo je opomnil:

»Nisem žejen Katarina, ampak oči me skele tolikanj, da ti ne morem povedati. Daj mi moker robec, da si izbršem oči, to mi bo delo dobro.«

Spustila se je v potok in napolnila je kozarec z najbistrejšo vodo, vrnila se je k slepemu, vzela je iz nedrjaj bel platnen robec in je rekla:

»Sedi Jan, izbršem ti oči, da si ne zmočiš obleke.«

Vojak je ubogal in je sedel, hrbet obrnjen proti solncu. Katarina mu je vzeela zeleni senčnik raz čela in je brisala in izmivala njegove oči. Ker je rekel Jan, da mu dene to izmivanje dobro, ni mogla nehati, umivala in polivala je njegovo čelo in oči, dokler ni branil njeni roki in opomnil:

»Nehaj, Katarina, zdaj je dovolj.«

Ko se je približala po senčnik, je skočil slepi nakrat po koncu s presunljivim krikom in obstal je, roke iztegnjene napram Katarini, tresoč se na cellem telesu, jecljaje nerazumne glasove.

»Jan, ljubček, za Boga — kaj te je popadla?« — je viknila Katarina prestrašena in je hitela k njemu — ali kakor da je revež res zmučen, jo je odrinil rahloma in prosil:

»Kata, Katarina, vrni se vrni, kakor si stala poprej, prosim te.«

Začudena od izraza v njegovem glasu in obrazu, ki je izražal njej nerazumno veselje, je naredila Katarina par korakov nazaj. Jan je odprl svoje mrtve oči in je vikal razprostrtih rok:

»Večni Bog! — Katarina, jaz te vidim, moje oko ni še popolnoma oslepelo.«

Stala je kakor umnjena (zadeta od strele), tresla se je na vseh udih, kolebajočih korakov je šla napram vojaku in jecljala:

»Ne, ne Jan, to ni res! — Ne umori me s takim veseljem. Solnce te je prevarilo, solnce, revež moj!«

»Jaz sem te videl!« — je ponavljaj vojak skoraj blazen vsled veselja. »Videl sem te v tmni kakor senco. Moje levo oko je še živo, ti pravim. O dušica, Katarina, to so tvoje sinočne sanje.«

Krik, tako rezek, kakor da je prišel iz mučnih prs, se je izvil deklininim ustam, ko je klecnila vsa tresoč se na kolena, dvigajoče roke v nebo. Tiha, vroča molitev je kipel iz hvaležne duše navzgor. Vojak je videl, kaj dela Katarina, dasi le kakor v temni megli, pokleknil je tudi on poleg nje in dvignil roke.

Zamaknjena v svojo hvaležno molitev, ga ni zapazila Katarina in je klečala nekaj časa, ne da bi se genila. Ko je obrnila glavo, pomirjena v molitvi, je zagledala Jana poleg sebe na kolenih in je vzkliknila oduševljeno:

»Božji dan! — Ti si videl, kaj delam?«

»Sem videl!« — je vriskal Jan.

»O naš ljuba Gospa!« — je vzdihala Katarina in reka solza ji je olajšala dušo — »to si naredila ti, sveta Mati našega Gospoda, ti, naša Mati in Pomočnica! — Nikdar ti ne pozabim tega in vsako leto bom romala ob tem času bosa v Šerpolje.«

Po temu izlivu svojih čuvstev je zapustila Katarino moč, noslonila je glavo na vojakovo ramo in je jokala nemo. Globoko ginjen je bil tudi mladenič, tudi njemu so izostajale besede, ki bi izrazile čuvstva, katerih je prekipovalo njegovo srce. Njegovim očem se je odprla svetla prihodnost hvaležnosti, ljubezni in sreče, in ga je očarala s čarovitimi sijajem blaženega življenja.

Katarina se je dvignila in je privzela z veselimi vzkliki tovarišu senčnik, oprtala si je culico, prišla ga je za roko in nadaljevala sta lahkih korakov pot. Veselo je sčebetala med potjo Katarina:

»O Jan, ljubček — ne morem povedati, kako mi je pri sreči,« skakala in plesala bi veselja, zdaj bi hodila lahko dvajset ur, ne da bi čutila trud ali lakoto.«

»Tudi meni je tako, Katarina,« — je pritegnil vojak, »zdi se mi, da bi zletel. O dušica draga, če bi ozdravilo moje levo oko! Kaka sreča, oh kaka sreča! — Če mislim samo na to, mi stisne srce.«

»Bi ozdravilo? — Bo ozdravilo! — Ne skrbi ti zato, pusti, da skrbi zato Naša ljuba Gospa v nebesih. Kaj ne vidiš božje roke? — Moje sinočne sanje, Jan!«

Plameneče ji je stiskal mladenič na take besede roko in vzklikal je navdušeno v pretrganih stavkih: »Duša moja draga! O, če se uresniči to, kako

življenje naju čaka še na tem svetu — samo blaženstvo, Katarina. Storili bi ono, kar si mi tako ljubeznjivo obljubila, Katarina — poročila bi se. Jaz bi delal kakor črni suženj ali z veseljem in srečo, ti pa moja najljubša žena, ne boš smela delati drugega, nego da boš negovala sama sebe.«

»Kaj še Jan,« — ga je prekinila deklica s smehom. »mar misliš, da bi se jaz mogla naučiti postajanja? Bi že videl, kako bi delala. Tedaj šele!«

»Kakor bi hotela, Katarina, to je isto. Delala bi samo, kar in kolikor se ti bi poljubilo. — In najine matere, Katarina, bi se veselile do konca dni najine skrbne postrežbe. Izruval bi mejo med najinima kočama in bi zgradil iz obeh lesenih koč lepo kmetško hišo, kjer bi stanovali lahko vsi skupaj v ljubezni in zadovoljnosti — to bi bil pravi raj veselja!«

»O prelepo je, kar praviš Jan,« — je vzdihnila ginjena — »meja mora vun takoj ko prideva domov, ded in Pavlek, najine matere in najina krava in vol — in ti in jaz — vse naj bo vedno skupaj in skupno. Kako življenje, o kako življenje!«

Plosknila je veselja v roke in jokala je kakor dete. Jan je slikal še naprej sliko tihe sreče:

»Veš, Katarinčica, premalo zemlje imava v najemu, da bi mogla zmiraj delati in si pomagati k moči. Kupčeval bom s česarko, z dračjem in sirčjem — treba je skrbeti, ako . . .«

Ponižal je glas in rekel komaj slišno:

»Bog da, da se razkolobavi naša hiša . . .«

Obmolnil je, kajti čutil je, da si pokriva deklica oči, slišal je, da ihti in joče, zavzet je vprašal:

»Zakaj te žaloste moje besede?«

»Za božjo voljo, molči mi o vseh teh lepih rečeh. To mi raznese srce, ali samo od veselja . . . Tako sem srečna, Jan, da znorim, če boš pripovedoval naprej, kak raj na svetu naju še čaka.«

»In jaz, Katarina! Ne morem molčati, srce mi prekipava. Pusti me, da govorim in reci še ti katero.«

Vojak je razlagal bolj in bolj svoje načrte, prihodnosti in je razvijal ginjeni deklici čarobne slike sreče. Obadva sta motrila svoje prihodnje življenje in sta uživala že zdaj tisto srečo.

Tako sta se približala Molečemu. Deklica je izročila vojaku culico, roko v roki sta stopila v selo. (Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

CXXVII.

Pisma slovenskih vojakov.

Martin Kotnik od 17. pešpolka piše našemu uredništvu: Najprvo Vas iz bojnega polja prav lepo pozdravim! Tukaj sem že od začetka avgusta. Sedaj smo združeni z nemško armado. Blizu smo neke reke, čez katero so napravili naši pionirji most. Mi smo šli čez most ponoči, dasi je sovražnik hudo na nas streljal.

Drugi dan so Rusi spustili na most več kot 10 granat, toda most je še vedno stal in še stoji.

Na tem mostu se je zgodil tale dogodljaj:

Eden izmed ruskih vojakov je hotel priti skrivoma čez most na našo stran, neki naš vojak od pešpolka št. 4 pa na rusko stran. Drug za drugega nista vedela. Oba sta šla poizvedovat. Slučaj je pa hotel, da sta se, ko sta šla nazaj, sredi mostu srečala. Čudno sta se pogledala. Rus se je obrnil in tekkel nazaj ter padel v roke naši poljski straži. Naš je pa tekkel v drugo stran in tudi njega so Rusi ujeli.

Vsi smo se temu dogodku pošteno smejali. Pozdravljeni!

× × ×

Vojak iz Bleda Alojzij Žerovec, ki se nahaja na severnem bojišču že sedmi mesec in ki že dolgo ni bilo glasu o njem, piše sledeče svojim staršem:

Dragi starši!

Predno Vam kaj več pišem, Vas vse pristrčno pozdravim. Zahvaljujem se Vam prav lepo za poslano zavoje, katere sem vse tri prejel. Ljuba mamica, Vam se posebno zahvaljujem za pismo in sestri Jerici, katere sem tudi vse prejel! — Kako se kaj imate doma? Gotovo boljše, veliko boljše kakor jaz — Ali ste se dobro imeli o Božiču? A jaz jako slabo — Ravno ta dan sem mislil, da ne pridem več živ iz tega ognja — tako so šle krogle kakor dež, strojne puške in topovi so grmeli tako grozno, da je nepopisljivo, kar se tukaj godi.

Svoje znance sem vse izgubil in nič ne vem, kje so. Več je bilo ujetih in tudi mene bi bili skoraj ugrabili, pa moj konjiček dobro leti in jaz pa še boljše! (Prišel je namreč zadnji čas k reg. štabu, kjer je dobil konja.)

Vam ata se priporočam za par »ržink« (cigar), ker tukaj jih ni. Rus ni hud sovražnik, samo uši — te so hude, te »forrukajo« noč in dan!

Samo trdno zaupanje in varstvo Marijino me čuva, da sem še vedno zdrav in nepoškodovan.

Kaj pa požarna bramba (kot vnet član in odbornik se vedno zanima za novo ustanovljeno društvo), ali kaj napreduje? — Prosim, molite, da se srečno povrnem! — Pristrčno Vas vse pozdravlja Vaš sin in brat Alojzij.

× × ×

Jože Črnilec iz Sp. Dupelj piše z južnega bojišča:

Draga mati! Srčen pozdrav in vesele praznike vam želim, dasi so že minuli. Naj vam kaj sporočim od preteklih dni, dasi ni mogoče vse popisati ali dopovedati, kaj smo že vse poskusili. Upanje pa imam vendar, da bo enkrat konec trpljenja.

Na sv. Lucije dan sem bil v največji nevarnosti za Belgradom. Nisem mislil, da še kdaj stopim na našo zemljo živ in da bom še enkrat praznoval božične praznike v naši domovini. Kakšno gromenje je bilo od strelcev iz pušk in topov! Jaz sem čul tisto noč, ker sem imel službo. A tako

težko mi vendar ni bilo, kakor na sveti večer, ko sem imel službo v kraju, kjer niso naše vere ljudje, ki nimajo Božiča takrat kakor pri nas. Ves večer sem mislil na dom, posebno o polnoči. Tudi moji prijatelji, s katerimi sem skupaj služil, so povešali glave in zdihovali: Kaj počno moji starši, moji bratje in sestre, kaj počno moji otroci in moja žena? Katerega sem pogledal, vsak je imel solzne oči. In zopet sem si mislil: Saj bo drugo leto morda drugače!

Obljubil sem Bogu, da bom praznoval vsako leto na sv. Lucije dan in mislil na to, kako sem bil ob 3. uri popoldne v največji nevarnosti. Konj, na katerem sem jahal, je bil precej mrtev od sovražnega strela, meni pa se ni nič hudega zgodilo. Nekaj mojih tovarišev je bilo ujetih od Srbov, jaz pa in še nekaj drugih smo bežali peš k sredi, dokler nismo prišli na ogrsko zemljo. Srčno vas pozdravim in voščim veselo novo leto vaš sin Jožef.

× × ×

Fr. Rakovec iz Zg. Dupelj piše iz Budimpešte 8. januarja 1915:

Ljubi g. župnik! V prvem pismu mojega pisanja Vas lepo pozdravim ter vam želim nekoliko povedati, kako se mi je zdaj godilo. Ko smo prišli v Galicijo, smo veliko in hudo hodili. Naša kompanija je bila najprvo za pokrite poljske bolnice. Ko smo se prvič umaknili, smo se skrivali tri dni v neki turšici in nekem prosu. Nato smo zopet korakali dva dni in eno noč, da smo prišli v Švirce (Szczorzec?). Tu smo bili pol dne, kar začno Rusi streljati na nas. Zopet se začnemo umikati in smo tekli, kar se je dalo; tudi civilisti so bežali, da je bilo grozno pogledati. Bolnike naložimo in jih peljemo zopet na prejšnje mesto. Hodili smo zopet dve noči in tri dni čez potoke in po grdih potih in skozi neko gmajno, da smo prišli v Lvov do bolnice, kjer smo oddali ranjence. Štiri ure smo tam taborili, kar se nam napove zopet »alarm« in morali smo zopet bežati s civilisti vred tisti ves dan in vso noč. Drugi dan popoldne pridemo do kornega trena. Tu smo popustili poljsko bolnico in se pridružili trenu ter šli z njim čez Galicijo na Ogrsko. Odtod smo se vračali v Galicijo po takih potih, da smo blato do gležnja gazili. Ali zopet zapustimo Galicijo in smo se mudili pet dni na Ogrskem. Kar pride brzjav, da naj zapustimo tren in odidemo nazaj k polku v Galicijo. Drugi dan smo že odkorakali v kolonah za sovražnikom in smo hodili toliko časa, da smo dospeli do rojne črte. Strašno smo bili utrujeni, pa tudi izstradani, vendar sem ostal zdrav ves čas. V rojni črti pa me je zadela nesreča. Šrapnel me je zadel v levo nogo in moral sem cel dan hoditi po vseh štirih, da sem došel do sanitetnega oddelka. Od tu so me nesli dve uri do zdravnika, da me je obvezal, so me dali na voz in so nas peljali tri dni z vozom in dva dni z vlakom, da smo prišli v mesto Kašavo na Ogrskem. Čez tri tedne so nas poslali naprej v Budimpešto, koder so mi nogo prerezali in šrapnel ven potegnili. Noga se mi je že zacelila, samo otekla je še. — Vas lepo pozdravim — Fr. Rakovec.

× × ×

Anton Vranetič iz Radeč piše svoji ženi:

23. januarja 1915. Ljuba moja žena! Prej ko Ti kaj drugega sporočam, prejmi moj pozdrav. Kako se Ti še kaj godi? Meni se prav dobro, tako se mi še ni, kakor se mi sedaj. Zdrav sem kakor riba. Sneg je zelo velik, a mrzlo nam ni, nas nikdar ne zebe, ker so nas preskrbeli z vsem. Dali so nam veliko obleke in tople odeje. Stradati nam tudi ni treba, ker dobimo vedno dovolj hrane. Ni vam treba, za nas skrbeti in žalovati, samo, molite, da srečno zmagamo in pridemo nazaj. Mi slovenski fantje hočemo zmagati, saj »slovenska kri nikol' ne falí«! Mi damo radi svojo kri za našo Avstrijo in za našo ljubo domovino. Rusi so že izkusili, pa jim bomo še pokazali, kakšen je slovenski fant, če mu kri zavre. Vedno bežijo pred nami, mislim, da bomo kmalu končali tu v Galiciji. Jih ni več veliko, smo jih že zelo veliko potokli in polovili. Še en srčen in lep pozdrav in poljub od Tvojega zvestega moža Antona Vranetiča.

Za naše gospodinje.

Lešniki imajo veliko redilno vrednost v sebi, stori se pa pri nas malo ali nič, da bi pridelali lešnike na veliko in debelejšje vrste. Lesniko vidiš skoraj povsod, ne boji se mraza, ne plaši se kamnitih tal, zaseje se pa sama, ker ne pride nikomur na misel, da bi posadil nerodovitne kraje, kjer se plazi samo kak osat in dračje, da bi nasejali ali nasadili take kraje z lešniki. Po zatijšjih na Krasu raste lešnika zelo rada, z malim trudom bi se pridobil lep sad, ki bi prinesel kmetom marsikateri vinar. Laški lešniki se prodajajo letos po 96 vinarjev. Domačih lešnikov pa skoraj ne dobiš na trgu. Res je, da se potolčejo po stari navadi o Božiču, posebno na sv. večer; ali ko bi ne potrgali otroci zelene lešnike in bi se sploh kaj storilo za to ceneno trgatve, bi imeli kmetje lešnikov za prodaj in za doma dovolj. Zdaj je treba izkoriščati vsak grm in vsako ped zemlje.

V Italiji, Španiji, južni Angleški, v Turčiji in Siriji, so celi gozdovi lesnik. Največji trg za lešnike je Carigrad, kamor prihaja iz Sirije in grških otokov po 200 in še več brodov nakrcanih z lešniki. Španski lešnik je najbolj okusen in drag. Na Laškem imajo okroglate »cimske« lešnike in podolgaste »laške« lešnike. Laški lešniki romajo večinoma preko Hamburga na Nemško, mi jih dobivamo preko Trsta. Na Angleškem goje lešniko posebno v grofiji Kent, ob dobri letini jim nese neka gotova širina polja 25 do 30 centov lešnikov, kar prinese zelo lepo vsoto denarja.

Zakaj ne pri nas? Na Nemškem so tudi jeli pridelovati lešnike. Dobi se več dobrih vrst, vidimo jih pri nas tu in tam na vrtih, tako ima gosp. Zupanc v Ljubljani lešnike debele kakor mali

oreh, grm je visok kakor drevo. Glejmo torej, da bo vsaj na domačem trgu domači lesnik.

Zelenjava v kleti vene in se suši. Presadi je v sveži vlažni pesek, tam si opomora navadno, če kropiš, začne zelenjava gniti.

Jagodam pognoji zdaj, v začetku zime odplavi mokrota ves gnoj. Golobjek je dobro gnojilo jagodam, zadostuje sam zase, ker vsebuje glavne redilne snovi za rastline, dušec, kali in fosforino.

Orehi se morajo sušiti na zračnem prostoru, treba jih je razgrniti in premešati večkrat, da pride zrak do njih. Sušenje v sušilnici ali peči ni dobro. Posušene orehe spravi v žakelj. Zelo dobro je prežvepljati jeseni orehe, da se ubranijo plesni. Orehi se obesijo v žaklju v zaboj, ki se zapre dobro, v njem se prižge malo žvepla in zapre, čez 12 ur se vzamejo žaklji vun in obesijo na tram.

Pohišstvo je počrnelo. Raztopi 60 gr šelaka v pol litra špirita, napravi si iz voščenih krp kakor jabolko veliko žogo, prevleči je na dvoje zganjenim mehkim obnošenim platnom in zaveži ali zašij, da bo tako držalo. Kani na platno lanenega olja in malo šelakove raztopine, riblji in drgin nobištvo, pot za potjo, dokler se ne svetli les kakor da bi bil nov. Ko je žoga suha, jo namoči zopet ali le po kapljah. Potem izbriši še vse z mehkim suknom. Treba je močnih rok.

Drugo belj ceno mazilo. Deni v posodo polovico kisa in polovico petroleja, namakaj v to mehko krpo in maži. Ko je tekočina že črna od blata, ga odlij in nalij drugo, kajti blato na blato nosijo ne koristi. Potem izbrisuj z močno sukneno krpo in z močjo. Pohišstvo bo čisto in svetlo kakor da bi bilo novo. Da izgine vonj, odpri vse križema in ko si zapira, pokadi z brinjem.

Prah se nabere rad na vsaki zarezi v lesu, posebno na vratih, iz oglov in kotov ga ne spravi s cunjjo. Pomoči čopič v petrolej in izginil bo prah, če pobrišeš vsak kotiček s čopičem.

Belo perilo je sitna ženska bolezen iz katere se izcimijo druge bolezni. Najbolj je tu potrebno izpiranje in kopanje. Za izpiranje kuhaj lan, dokler se vleče gostljato ali vršno cvetje in perje. Tudi corničina raztopina je zelo dobra za izpiranje.

Pomaga tudi, ako kuhaš jagodino perje na vinu, vzameš vina po 4 žlice na dan in devaš na trebuh obkladke perja.

Za mazilo namaži z neslanim surovim maslom par vek rdečega zelja in postavi za dva dni v klet. Potem jih kuhaj same na sebi, dokler se ne zmehča, iztisni kar je mokrote in maži s tem mali trebuh.

Nastava za vživanje. Razreži na drobno pest jaščeričine korenine, pest prsnega korena, pest angelike, pest holmeža, pol pesti pelina, pol tavžent-rož, žajbelja, brinjevih jagod, nalij na to 2 litra rdečega vina in postavi za 48 ur na zapeček, potem precedi in jemlji

dvakrat na dan po 2 žlici. Jeli si naveži za obkladke na trebuh.

Ne morem spati. Skuhaj čaj iz ščepar baldrijana, poprove mete in mrzličnika. Pij mrzlega dve uri po večerji pol ure predno greš spati.

Želodec me boli. Skuhaj na mleku ali na jesihu lanene moke in naveži čez noč, ali pa si naveži obkladke namočen v slan krop. Zjutraj na tešče, predpoldne in popoldne izpij četrto litra mlačne vode, ogni se vsake teške in masne jedi pa bo kmalu dobro.

Otrok je božjasten. Stolci majarona in natrska, iztisni sok in daj par kapelj na olju. Trebušček maži z janeževim oljem.

Otrok je mrzliččen. Stolci posušene jajčje lupine in posušeno lupino pomaranče čisto na drobno, presej in dajaj žličko tega prahu na dan.

Otrok je zapečen. Skuhaj mu čaja trnjevega cvetja ali breskvino cvetje na mleku. Daj mu par žlic medu na dan, zjutraj vsak dan kupico vode.

Konji bodo prišli iz vojske ušivi, grintavi in sestradani. Bilo je tako tudi po francoskih vojskah, tedaj so si pomagali ljudje z zdravili.

Konj je hrastav vsled sestradanja. Stolci tri pesti hrastovega luba, dve pesti lacjanove korenike, tri pesti brinjevih jagod in dve pesti grintovca. Tega prahu dajaj konju trikrat na dan med krmo po pol litra. — Za kraste naprav kopel iz pepela in prestice in rečnice, umivaj konja vsak dan s to toplo kopeljo in pokrij po kopeli s toplim koceni, potem ga namaži z laškim oljem. — Tak konj se popravi hitro, če dobi vsak dan za pijačo par litrov vina. (Lejos se ovsa ni! To so biti lepi stari časi, ko so napajali konje z vinom. Moj oče je kupil kravo za par krajcarjev, ker je bila zelo shujšana. Prinašal ji je nekaj dni vina v škafu in kmalu se je poredila in zgledila, da se je čudila vsa vas.)

Grinte pod grivo. Tojaka razreži in prevrej na svinjski masti. S tem maži grinte. Pred mazanjem jih izpiraj z izkuho ovsene slame.

Grinte na ušesih. Stolci pest orehovitih jader in prevrej na olju, potem iztisni olje in zmešaj z medom. S tem maži grinte večkrat na dan in izpiraj z razredčeno arniko.

Grintavega konja koplji z izkuho orehovega listja, daj mu tudi po dve pesti listja (vršičev) na dan med krmo.

Konj je ušiv. Kuhaj peteršiljevo in janeževo seme, dve pesti na pol litra in umij s tem konja, potem ga namaži z žganjem. Koplji konja z mlačno milnico in izperi s čisto vodo.

Za otiske. Devaj mrzle obkladke same vode, ali zgnjeti ilovice z vodo ali z jesihom. Ko se osuši, deni novi obkladke. Dobra je tudi navadna vrtna zemlja. Zelo dober je travnat obkladek: Z lopato vzdigni primerni kos ruše in deni zeleno stran na otisek. Dobri so tudi mokri obkladki krme, materne dušice, rožmarina, mete, dobre misli, žajbelja, rmana. Deni eno ali drugo v žakelj, pokropi z mrzlo vodo in naveži.

Zvišane cene žita so dosegle, česar niso dosegli razglasi in prigovarjanje. Gospodarji so spoznali, da ne bo padla cena žita po novi letini in so nasejali več polja kakor sicer z žitom.

Cena sladkorja gre gor in bo rastla še bolj po končani vojski. Zakaj? — Izprva so napovedovali, da se poceni sladkor, ker se ne sme izvažati. Toda armada porabosti sladkorja in tudi drugi ga kupujejo več, ker nadomestuje lahko košček sladkorja kos kruha. Tako je šlo precej sladkorja v denar, izvozilo se ga je tudi proti Solunu 9000 zavitkov. Lansko jesen so rekli tovarnarji, da ne vedo kam s peso, ker ne bo potreba kuhati sladkor; zdaj pravijo, da je bila lanska letina pese slaba, da ne bodo mogli pripraviti dosti sladkorja in bo torej poskočil v ceni. Ali mora res vse dražje biti? — Od česa bo pa živel revež?

Draginja. Vojna grozota, ki nam prizanaša s požari in razoranim poljem, se nam bliža v obliki draginje; draginja pa je toliko kot pomanjkanje. Osuple stojimo pred prodajalcem, ki nam razlaga: petrolej 80 vin., sladkor 96 vin., slanina 3 kronel. Cvet pšenične moke se dobi le po kilogramu; črna moka je po 66 vin., koruzna po 40 vin. In tako dalje! Od žveplenke do polena, od kruha do korenja — vse, vse dražje, surovina in gotovina. Usnje se je podrazilo za 60 odstotkov, volna, bombaž, platno, vse raste, cene gredo gor kakor kvas, in človek ne vé več, alj bi se smejal ali jokal. — Gospodinja! Prišel je čas, ko boš pokazala svojo razboritost in svoj pogum v varčevanju, v navajanju svojih ljudi k potrpljenju in delu. »Kruha ni, vzela ga je vojska,« je bil star odgovor mater vedno kruha željnim otrokom. Zdaj smo doživeli najhujšo vojsko vseh časov, razumeti moramo, da nam jemlje vojska kruh, varčevati moramo v malem in velikem; varčevati pri jedi, pri žveplenkah, pri kurjavi — sploh pri vsem.

Skrbimo za zelenjavo. Žensko pomožno vojno društvo je izdalo oklic: Letošnjo pomlad ne bomo dobili na trg zelenjave iz drugih krajev. To se bo poznalo. Naše zaloge riža, stročja in drugih konserv bodo pošle. Zato je dolžnost vsakega, ki ima kaj zemlje, da skrbi za zgodnjo zelenjavo, tako bo pomagal drugim, ker bo več na trgu in imel bo sam živež, ki bo prišel silno prav v tej draginji. Porabite torej vsako gredo in vsak prostor za zelenjavo. V toplih, mlačnih in mrzlih gredah ali zabojih se nasadi zdaj lahko karfijola, kolerabce, ohrovt, solata, redkvice in poletna endivija. Koncem februarja se seje ali sadi že na prostem koreaje, špinaca, peteršilj, črni koren, čebula. Grah vsadiš lahko že koncem januarja v zabojčkih, bodisi v kuhinji, veži ali svetli kleti, zaprti gredi in presadiš marca meseca na prosto; marca presadiš lahko že karfijolo, zelje in ohrovt. Krompir, ki ga potakneš v toplo gredo in presadiš ali pustiš v gredi, bo tudi prej dozorel. Bolj na veliko si priskrbiš lahko zelenjavo v kritih mrzlih gredah, in marsikatera gospodinja bo dosegla z majhnimi stroški lepe uspehe. Zbij preprosto par desk za okvir, za pokritje zadostuje staro okno ali zbij par remeljev in pokrij s papirjem, namazanim z oljem, noter deni do-

volj koijskega in kravjega gnoja — in mrzla greda je gotova. Ako bomo imeli zgodaj in dovolj zelenjave, ne bomo porušali v taki meri kruha in mesa. (Kdor želi pojasniti, naj piše: Dunaj XIX., Frauenhilfsaktion im Kriege, Sektion für Obst und Gemüse.) — Dolžnost kliče, gospodinja, kliče, ne na bojno polje, pač na domače polje in vrt. Že se giblje zemlja pod meženo odejo, že nas vabi na delo, že nam obeta kruha. Nenavadno vojno leto bo zahtevalo od gospodinjje bolj živahnega, bolj premišljenega dela. Ne le tekoče leto, tudi prihodnje bo še hudo, velika naloga pridelovanja se bliža, gospodinja, bolj kakor kdaj je odvisna prihodnost od tvojih pridnih rok in od tvojega razuma. Naj blagoslovi Bog vrte in polja!

Rmeno korenje ali mrkva je premalo znano zdravilo za kašelj, jetiko, opešanje, ožebline in opeklino in razne gnojitev, bledico. Za bledico in opešanje uživaj večkrat korenje, kuhano na sladkorju in korenjevo juho. Za kašelj in jetiko zriblji korenje, iztisni sok in kuhaj ga s kandisom, dokler ni gosto. Te mezge jemlji večkrat po žlički, bo kmalu bolje. — Na ozeblino in opeklino naveži zribanega korenja. To izčisti in pozdravi vsako gnojitev. Ko se posuši obkladek, deni drugega, dokler ni bolje.

Mazanje s peirolejem ali starim salom varuje ozeblin. Dobro mazilo, ki varuje ozeblin, je tudi to: Poleti opari štiri pesti žarnih razsekanih kopriv s 1/2 l kuhane lanenega olja, potem postavi posodo za 24 ur v vroč pepel, precedi in primešaj 1/4 l dobrega špirta in 1/8 l klinčkovega olja (Nelkenöl, se dobi v lekarni). S tem se maži, preden greš v mráz.

Ozeblino se pozdravijo kmalu po mazanju z bluščevim mazilom. Zelo dobro je tudi mazilo iz 10 gramov salicilne kisline in 6 gramov peruvanskega balzama, 10 gramov kafe, 10 gramov lanolina in 20 gramov žajbeljevega olja. Vse to zmešaj na zaprtiem ognjišču in spravi v dobro zamašeni posodi in maži ozeblino zjutraj in zvečer. — Drugo sredstvo: Raztopi 50 gramov voska in 15 gramov surovega masla in primešaj 18 gramov kakaovega olja in 3 grame stolčene galuna.

Pomoderle ozeblino pari v otrobovi slani izkuhi (kolikor mogoče vroče), potem namaži in obuj čez noč bele volnene nogavice.

Gnojne ozeblino izpiraj v mlačni otrobovi vodi ali s presličino ali z žajbeljevo izkuho in namaži z gabczevim mazilom. Paži pred vsem na snago, posebno na nogah, varuj se, da se ne odreš z usnjem, glej, da so obveze vedno čiste. Na gnojitev ne sme priti pisana nogavica, ne trdo usnje, ne smet, ne prah. Ako bi začela otekati noga ali roka, prevre žajbelja in kafe na olju, namoči krpe v vrelem olju, iztisni in ovij zatečeni ud. Ponovi, dokler ni bolje. Če gre otok gor, pojdi k zdravniku.

Vprašanja in odgovori.

J. T. iz St. P. Potrpite! Poglejte poročila v ujetnikih in videli boste, da se nekateri oglasili šele po dolgih

mesečih. V izkazu izgub ni ne sina in ne bratranca. Poizkusite pisati še na poizvedovalni urad na Dunaj potom dopisnice, ki jo dobite na poštnem uradu. Dopisnice so nalašč za taka vprašanja napravljene.

G. Š. Došenjavas. Ime dotičnega ranjenca v pismu ni navedeno. Natančni naslov usmiljenke nam ni znan, vendar mislimo, da bo zadostovalo, ako napravite tako-le: Sestra Sapiela Mistlej, usmiljenka, Zemun (Semlin), bolnišnica.

G. M. Č. Naj se zglati pri okrajnem glavarstvu.

A. D. Št. Vid. 1. Vprašajte pri glavarstvu. Istotako za 2. vprašanje. 3. Pokojnine ni, pač pa še šest mesecev podporo, ako ste jo dosedaj dobivali.

K. Š. P. Ako čitate naš list, se lahko prepričate iz poročil v ujetnikih v Rusiji, da hodijo pisma zelo dolgo. Bodi te zadovoljni, da vsaj veste, kje je Vaš mož. Pisati pa vsak teden ne more in najbrže tudi ne sme. Imejte potrpljenje in zaupanje v Boga!

M. K. Hamborn. Ker nam poštno razmere v Nemčiji niso znane, Vam svetujemo, da poprašate pri ondodnem poštnem uradu, kjer Vam bodo gotovo radi stvar pojasnili.

Uspehov iščejo

Vsi ljudje pri katerikoli stvari, ne mislijo pa vsi na to, da je k temu treba časa in moči. Mnogo časa in moči pa se zgubi, če se pri nastopu revmatičnih, protinskih bolečinah, ischias, pri ranitvah, prenapetju in utrujenosti ne vporabi takoj Fellerjev bol lajšajoči, oživljavači fluid iz rastlinskih esenc z zn. „Elza-Fluid“. Vsak izmed cenj. bralcev naj bi naročil 12 steklenic za 6 K poštine prosto pri lekarnarju **E. V. Feller, Stubica, Elzairg Štev. 16** (Hrvatska), najbolje skupno s Fellerjevimi odvajajočimi rabarbarokroglicami z zn. „Elza-kroglice“, katere so posebno uspešne pri tiščanju v želodcu, krčih, zaprtju, lenivosti čreves in napanjanju. (6 škatlic 4 krone 40 vin. poštine prosto). — Oboje domačih zdravil je že preizkušenih in se morejo najbolje priporočati. oko — — —

Tedenska pratika.

5. februarja.

1. **Sv. Agata** (Ajdká, iz grškega-Dobra), dev. in muč., jako lepa in bogata hči plemenitega patricija v Kataniji na otoku Siciliji, tako da jo je snubil sam cesarski namestnik, seveda pagan, Ker pa ni marala za posvetnega ženina, dal jo je namestnik mučiti in Agata je tudi med trpljenjem umrla leta 251. Ob njeni smrti se je bližnja ognjeblovna gora Etna strašansko tresla in bruhala lavo in je zasula celo hišo, kjer so bili zbrani njeni sodniki, Sv. Agata se časti kot patrona ob ognju, potresu itd. — 2. **Sv. Adela** (staronemško ime = sijajna, od plemenitosti bliščeča), piše se tudi Adleta ali Adelajda, rojena 931. leta kot hči Rudolfa II., gornoburgundskega kralja, umrla leta 999. v selzkem samostanu Alzaciji, ki ga je sama ustanovila.

Solnce v. ob 7. u. 26 m., — z. ob 5. u. 2 m.
Luna v. ob 11. u. 59 m., — z. ob 9. u. 15 m.

6. februarja.

1. **Sv. Doroteja** (Rotija, grško ime = božji dar, Bogdanka, Božena), dev. in muč. Rojena iz kršč. staršev v Cezareji v Mali Aziji v III. stoletji. Ker ni hotela sprejeti paganske vere in omožiti deželnega vladarja Sapricija, zato je bila hudo mučena, žgali so jo z gorečimi bakljami, vrgli v vroče olje, naposled je bila l. 303. obglavljena. — 2. **Sv. Tit**, učenec sv. apo-

stola Pavla, od njega bržkone tudi spreobrnjen (Tit, 1. 4.), sin paganskih staršev (Gal. 2. 3) in iskren učenec in spremljevalec sv. Pavla na njegovih misijonarskih potih, Sv. Pavel ga je potem ustanovil škofom na otoku Kreti, kjer je umrl 94 let star. Sv. Pavel mu je pisal tudi pismo, ki je med pastirskimi listi N. Z. Latinske cerkev praznuje njegov god 4. januarja. — 3. **Sv. Teofil** (grško ime = Bogljub), tajnik rimskega vladarja.

Solnce v. 7. u. 26 m., — z. 5. u. 47 m.
Luna v. — u. — m., — z. 9. u. 35 m.

7. februarja.

1. **Sv. Romuald**, opat, rojen l. 907, iz vojvodske rodbine na Laškem. V mladih letih je živel dokaj veseljaško, ko pa je nekoč videl, kako je neki njegov sorodnik padel v dvoboju z njegovim očetom, je zbežal v benediktinski samostan, ali ker je bil strog, so ga iz reda poslovlili. Potem je nekaj časa živel kot puščavnik na Laškem, l. 996. je na zahtevanje cesarja Otona III. sprejel opatijo v Raveni. Naposled je ustanovil strog red kamaldulenskih puščavnikov, katerim je predpisal strogo molčanje in vegetarijansko življenje. Red se je ohranil do današnjega dne. Sv. Romuald sam je živel v strogem postu, pri težkem delu in brezmejnem samozatajevanju. S svojim prizadevanjem je močno izboljšal нравno življenje svojih sošasnikov in spreobrnil veliko grešnikov. Umrl je l. 1027, star 120 let. — 2. **Sv. Bihard**, kralj v Esekšu na Angleškem. — 3. **Blaženi Rainer** iz cisterijanskega reda.

Solnce v. 7. u. 23 m., — z. 5. u. 6 m.
Luna v. ob 1. u. 24 m., — z. ob 10 u. 2 m.

8. februarja.

1. **Sv. Janez iz Mate**, spozn., rojen l. 1160. v francoski pokrajini Provansi iz plemenitega rodu. S sv. Feliksom iz Valoa je ustanovil red najsv. Trojice za reševanje jetnikov iz turške sužnosti. Umrl je l. 1213. — 2. **Sv. Juvencij**, škof, — 3. **Blažena Milada** (Mlada), **Pfemislovna**, hči češkega kralja Boleslava I. Ona je pri papežu Janezu XIII. izprošila, da je v Pragi bila ustanovljena škofija (l. 967.) in nunski samostan, v katerem je bila potem opatinja. Umrla je l. 994. kot svetnica že v življenju češčena, njeni sveti ostanki počivajo v cerkvi sv. Jurija na Hradčanih.

Solnce v. ob 7. u. 22 m., — z. ob 5. u. 8 m.
Luna v. ob 2. u. 47 m., — z. ob 10. u. 38 m.

9. februarja.

1. **Sv. Ciril Aleksandrijski**, škof in cerkveni učenik. — 2. **Sv. Apolonija** (grško ime = oznanjevalka resnice), devica in mučenca. l. 248. ob splošnem preganjanju kristjanov za cesarja Decija jo je v egiptovskem mestu Aleksandriji napadla družba ter jo silila, da se odpove kristjanski veri. Udarjali so jo v obraz, da so ji izbili zobe, zato slovi kot pomočnica pri zobobolu. Svoje zvestobo do Jezusa je potrdila z mučeniško smrtjo l. 248. — 3. **Sv. Modest**, škof in apostol Koroškega, ki je tam ustanovil veliko novih cerkev. — 4. **Sv. Marijan**.

Solnce v. ob 7. u. 20 m., — z. ob 5. u. 9 m.
Luna v. ob 7. u. 4 m., — z. ob 11. u. 28 m.

10. februarja.

1. **Sv. Šolastica** (lat. ime = ukaželjna učenka), devica in opatica, sestra sv. Benedikta, rojena l. 483. v Nürziji na Laškem. Ona je ustanovljala ženske samostane, v katerih je vpeljala mojsterska vodila svojega sv. brata, ki so postali tudi semenišča čednosti in bogoljubnega življenja. Enkrat na leto se je sešla s svojim bratom, da se z njim pogovori o Bogu. Umrla je l. 543. in sv. Benedikt jo je dal pokopati v svojem lastnem grobu, kamor je bil 6 tednov poznej tudi pokopan. — 2. **Sv. Viljem**, puščavnik. — 3. **Sv. Silvan**. — 4. **Sv. Erdulf**.

Solnce v. ob 7. u. 19 m., — z. ob 5. u. 11 m.
Luna v. ob 5. u. 49 m., — z. ob 12. u. 31 m.

11. februarja.

1. **Sv. Adolf** (gotško ime Athaulf = plemeniti volk, plemeniti pomočnik), rojen iz slovite rodbine grofov Teckenburg na Vestfalskem, je bil naposled škof v Osnabrücku (1216—1224) in zaslovel zavojo svojega vzornega kršč. življenja. — 2. **Sv. Deziderij**, škof v

Nantes na Francoskem blizoma ob času sv. Hieronima. — 3. **Sv. Evfrozina**, devica, ko se ni hotela omožiti, čeravno ji je njen oče že izbral snubača, se je preoblekla v moško obleko, zbežala in živela kot puščavnik »Smaragd« dolgo let v puščavi. Šele pred svojo smrtjo se je dala spoznati očetu. — 4. **Sv. Honorata** (lat. ime — Cislava, Castislava).
 Solnce v. ob 7. u. 17 m., — z. ob 5. u. 13 m.
 Luna v. ob 5. u. 58 m., — z. ob 1 u. 48 m.

Dobre knjige.

Voditelj v srečno večnost. Molitvenik, spisal Anton Mrkun, župnik. Drugi natis. — Cena z rdečo obrezo 1 K, šagrin zlata obreza 2 K, fine vatirane platnice 2 K 60 vin., finejša teletina 3 K 50 vin.

Zaradi priljubljene vsebine in priročne lepe oblike se je že prvi natis tega molitvenika tako razširil, da je bilo spraševanje po drugem natisu vseplošno. Nov natis presega glede na svojo zunanjo opremo in priročnost vse druge slovenske molitvenike; zadovoljil bo vsakogar, ki si je želel lep in priročen molitvenik s primerno vsebino. Oblika je zares lična, velikost in debelina sta med seboj v tako prijetnem razmerju, da si ugodnejše oblike za molitvenik ne moremo želeli.

Dr. Valjavec, Laško-slovenski slovar, Nad 40.000 besed z bogato franzeologijo in kratkim imenikom krstnih in zemljepisnih imen. Večan 4 K 50 h.

Slovar, ki je izredno popoln in temeljit, bo služil dobro ne le zasebniku, temveč tudi šolam in ljubiteljem laškega slovstva. Slovar je jezikovno in tehnično na višku. Kljub svoji obširnosti ima pa prav priročno žepno obliko.

SKRIVALNICA.

Kje je lev?

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 27. jan.: 58. 13. 60. 6. 20.
 Dunaj, 30. jan.: 4. 66. 76. 70. 51.

Dva sedlarska učenca

proti plačilu sprejme takoj **FRAN WISJAN,** 243
 sedlar, Kološvrska ul. 23, Ljubljana. 250

PREKLIC.

Podpisana **Justina Modic**, učiteljica v Šmarjeti na Dolenjskem, sem slišala v gostilni Ivana Karlovska v Smarjeti govoriti, da so Dr. Šusteršič, Dr. Krek in pa Dr. Lampe defraudirali. Jaz sem mislila, da je to resnica, in sem pripovedovala dalje. —

Srčno obžalujem, da sem to storila, kajti vse, kar se je v gostilni govorilo o zgoraj omenjenih gospodih, je gola laž.

Preklicujem vse, kar sem govorila, in se srčno zahvaljujem, da so mi na mojo prošnjo zgoraj omenjeni gospodje odpustili in odstopili od kazenskega preganjanja.

V Mokronogu, 29. januarja 1915.

Justina Modic.

IZJAVA.

Podpisana **Urša Cimerman**, perica v Bizoviku prekličem in obžalujem vse svoje besede, zadevajoče Ljudsko posojilnico in dr. Šusteršiča zlasti nanašajoče se na govorico o faliranju Ljudske posojilnice in na to, da je dr. Šusteršič šel v Svico in prišel zopet nazaj. Prepričala sem se, da so vse te govorce neosnovane in zlobna laž in se zahvaljujem Ljudski posojilnici in dr. Šusteršiču za odnehanje od sodnega zasledovanja.

V Ljubljani, dne 28. januarja 1915.

URŠA CIMERMAN.

Brinovo olje in goveje maslo

kupuje **F. Cvek v Kamniku.** Sporočite ceno in množino. 253

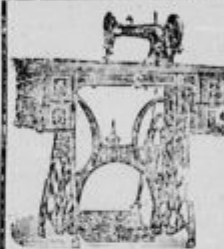
Milijon konjskih odej à K 3'90

Za Belkan namerjane a zares nastane le vojne jevarnost pridržane, z prste bruske himalajavolne, torej silno močne in za zimno neobhodno potrebne, 200 cm dolge in ca. 140 cm široke, v sivi, rujavi, rumeni in drap-barvi z lepimi barvanimi bordurami, se bodo razprodajale le malo časa za polovico te varniško ceno po le K 3'90 komad. Te himalajske konjske odeje so dvakrat toliko vredne in se bodo prodajale po tej reduvito nižjih cenah samo dokler bo kaj zaloga in sicer:

1 komad " " " " " " " " K 3'90
 3 komad " " " " " " " " K 11'50
 6 komadov " " " " " " " " K 22'—

3215 Samorazprodaja po povzetju: **M. Svoboda, Dunaj III, Hiessgasse 13-104.**

Priporočamo cenjenemu občinstvu edino domačo tvrdko

IGN. VOK

specialna trgovina šivalnih strojev in keles.

Ljubljana, Sodna ul. 6.

katera ima po ugodnih cenah in obrokkih od strokovnjakov priznana najboljšie šivalne stroje v Evropi in to so »PEAFFE« v veliki izbiri in zalogi.

Ploki o vseznem vsak das brezplačeno. Prični posređovalci se izšete.

!! Agitirajte za „Domol uba“!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbii cerkvenih zvonov
 Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Ne pustajte otrak samih, da se požari omejuje!

Ne pustajte otrak samih, da se požari omejuje!

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. iznoveštine izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom gradnje, 2. vse premično blago, mobilije, poljski orodje, stroje, živino zvonove in enako, 3. vse poljske pridolge, žita in krmo, 4. zvonove proti pišlomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživite in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakevrstna požarjenja, kakor tudi posamezne osebe za doživetje in zdravotvornih zavarovalnic, od katere ima tudi deželni odbor kronjski podru. nice

Varnostni zaklad in udeležje, ki so znašale l. 1912 K 623.231.47, so poskočile koncem l. 1913 na K 735.147.17.

Tečaj, skupnega zanimanja za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rastei zaklad.

Ponudbe in pojavnita daje ravateljstvo, glavno poverjenlštvo v Celju in na Frozeke, kakor tudi po vseh farih nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne, hitra cestev in takojšnje izplačilo.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.
Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju, lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašarom bronkijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vaduštljivi, katerim Sirolin znafno olehča naduha.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspedom na splošni počutek.

Se dobi v vseh lekarnah K. 4-

Naglušost

Šumenje v ušesih, tečenje iz ušes, katar v ušesih, ne prirojeno gluhost zdravi naglo in sigurno balsam, kosm. ušesno olje

Otiton

Čudoviti uspehi. Vsak dan zahvalnice. Cena K 3.—. Edina zaloga

M. Vetter, Wien III. Kúbeckg. 15. 193

Kava

50% ceneje!

Ameriška štedilna kava, lepo dišča, izdatna in štedljiva. 5 kg vreča za poskušnjo K 10.— post. prosto po povzetju. Pol kilograma prvovrst. finega čaja za 2 K pošlje A. Schapira 473, iz-voz kave in čaja, Galanta.

Mikako pomaganje živali! Sadite mnogo pesel!

Brezplačno se dobi knjiga »FUTTERRUBENAU«

Le nikake bojazni

pred azijsko kolero, ker se lahko to kuge zanesljivo obvarujete, ako si uredite način življenja. Držite želodec v redu in imejte skrb za največjo snago. Umijte si večkrat na dan obraz in roke in vlijte v vodo večno nekoliko razkuževalnega sredstva **LYSOFORM**. Kakor so pokazali poskusi v slovitim Greitwaldskem zavodu rajnega svetnika profesor Loefflerja, uniči 2% na raztopljiva Lysoforma tekem ene minute zapojene bacile Cholera vibrio.

Lysoform naj bi bil povsod v rabi!

Cena izvornim steklenicam je K - 20, 1-60, 2-60 in 4-60, ki so naprodaj v vsaki lekarni in v drožerijah. — Na zahtevo pošljemo vsakomur za-krat in poštino prosto jako zanimivo razpravo kralj. svetnika dr. Alasdara Kovača, ravnatelja rošev. družbe, z naslovom: „Kako se ubranimo kolere.“ — Večjim tvičkam pošljemo več izvodov.

Dr. Keleti & Muranyi
kemi. tovarne, Ujpest.

Le enkrat v življenju!

50.000 spalnih odelj po K 2-90

za svvoz na Italijan dolocene, a radi nastale vojne pridržane, iz prične britske Humanita-volne, inke geške, zelo priprav. za zimo, očit. 200 cm dolge, 130 cm široke, v krasnem crnatem molodocinu s krasnimi barvanimi bordurami se bodo samo se hratak cas prodn ale za polovično tovarniško ceno po K 2-90 komad. — Te spalne odelje so vredne dvakrat tega denarja in so dolge pri nas po teh cenah neposredno nižjih cenah znano čekler je kaj; zaloga.

1 komad zimsko spalne odelje stane le K 2 90
3 komadi zimskih spalnih odelj stane le K 8 25
6 komadov zimskih spalnih odelj stane le K 16 —
Samopredaja po povzetju 2163
M. Swoboda, Dunaj III.2, Hiesgasse 13—404.

Pozor žagarji! Večje podjetje žagarje na vencičjan ali polni jarni (Vollgater). Trezni imajo prednost; delo trajno.

FRANJO ŽAGAR, pod etnik žng. Markovec, pošta Stari trg pri Ložni. 191

Pridnega in poštenega
VAJENCA
sprejme Dolinarjev mlin v Smedniku. 264

Denarja ni

draginja je vedno večja, za- slupek pa majhen. Ako ho- čete z malim trudom gotovo 10 K na dan zaslužiti, po- šljite za poskušnjo v pisnu znakko za 10 vin. in svoj natančen naslov na.

JOSIP BATIČ
Hirska Bistrica 30, Kranjsko.

Polni jarmeniki za žage in vseh vrst stroji za obdelovanje lesa najnovejše izborne kon- strukcije in izborne iz- vršitve. Vsi stroji za mizarje, kolar- je, sodarje in tesar- je.

Turbi- ne za vse vodne razme- re. — Prosziji, re- gulaorji. Najbolja pri- ročaja in inozemska obratov.

Tovarna za stroje G. Tomanes, Ljubljana 5
Dunajska cesta 35. — Ustanovlj. 1897.

Tečajerica v delu: Turbinska sprava za 1. kraj, drž. elektrarna 2 turbin na 1000 konj. sil.

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani

ima svoje prostore v hiši „Zadružne zveze“, Durajeva cesta 30 nasproti „Eavarskemu dvoru“ v bližini mlitnice

sprejema in obrestuje hranilne vloge po **4 1/2%**

Rentni davek plačuje iz svojega. Večje kupljive drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar ter se obrestovanje ne prekine. (Oskrbti sama devinkulacije in vinkulacije. Zunanjam vlagateljem so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice. Za varnost naloženega denarja imajo 21 kmečkih občin v vsem svojim promozenjem in z vso davčno močjo. Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varen zavod, v kate- rega nalagajo tudi e. kr. sodišča denar mladoletnih. Hranilnica kmečkih občin je regulativna hranilnica in je nje poslovanje pod nadzorstvom cesarskega komisarja kot zastopnika e. kr. deželne vlade v Ljubljani. Daje posojila na zemljišča, občinam in korporacijam na amortizacije na vsak poljuben način, dalje na menice in vrednostne papirje.

Z izgubo!

Ker moram izprazniti svojo vel. zalogo blaga, prodajam isto 30% pod lastno ceno: 40 m raz. ostankov: hanevas, modrotisk, barhant, oksford, flanele, cefira, platno. 214

1 zavoje á K 18.—, najboljša vrsta, 40 m á K 20.—
1a 1a rumburški platneni ostanki, 1 zavoje 40 m „ 22.—
1a alzeški damaast, bel, 120 cm širok, 1 kos, 18 m „ 19-50
1a inel, 120 cm širok, rezast ali piv, 1 kos 18 m „ 19.—
6 kos. platn. rjuh, zarobljenih, 150 x 210 cm delg., á K 15.—

Pošilja se po povzetju, čez K 20.— pošlino prosto. Neugajajoče vzamom vrnak óna nazaj.

ALOJZIJ WODAK, tkalnica, Nachod-Pihov.

Svilovezene bluže samo K 1-95

Cudež v industriji vezenin. Velefino blago s svileno vezentno. Kompletno za bluzo samo K 1-95.

Izredno lepo! Zadnja novost!
Nekaj sto tucetov teh prav lepih s svilo uvedenih bluz v najlepših bar- vah, kot: belih, kreme, roza, svitlo- modrih, srednje-modrih, mode-lila, rudečih, zelenih, drap, temno-modrih, fres, rujave črne sploh v vseh mo- žnih barvah, smo prevzeli od neke opuščene tovarne v Švici ter jih mo- ramo vsled tega prodati po tej čudo- vito niski ceni. — Bluže so vredne trikrat toliko. Če se naroče najmanj 3 komadi v raznih barvah po želi komad K 1-95. — Pri naročilu 6 ko- madov stanajo le K 11.— in so za- stonj dveda še en tlin zabot iz čipk ali lep ovratnik in čipk. 2199
Edina predaja po povzetju:
M. Swoboda, Dunaj III.2, Hiesg. 13—404.

Ustanovljeno leta 1893. Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

reg.strovana zadruga z omejenim jamstvom sprejema in obrestuje hranilne vloge po **5%**

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjam vlagateljem so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljuje se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Nacelstvo:
Predsednik: Andrej Kečan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.
II. podpredsednik:
Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani. Karol Pollak, ml., tovarnar v Ljubljani.
Člani: Fran Borštnik, e. kr. profesor v p. v Ljubljani; Dr. Ferdo Čekal, stolni kanonik v Ljubljani; Ivan Dolenc, e. kr. profesor v Ljubljani; dr. Josef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvojniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, e. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, od- vetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prof. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, e. kr. gimn. prof. v Ljubljani.
Nadzorstvo:
Predsednik: Anton Kyzil, e. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Lju- bljani; Ivan Mlahar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, e. kr. fin. rač. odvetj v Ljubljani; Avguštin Zajc, e. kr. rač. revizent in posostnik v Ljubljani.

**Herbabny-jev podfosforato-kisli
Apnenc-železni sirup**

Ta je že 44 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen prani sirup. Odstranjuje slez, pomiljuje kašelj in vzbujajo slast. Pospešuje prebavo in reditev in je izborno sredstvo za tvoritev krvi in kosti, posebno pri slabotnih otrocih. Cena steklenici K 2.50, po pošti 10 vinarjev več za zavitek.

Na III. mednarodni farmaceutski razstavi odlikovano s velikim zlato svetinjlo.
Edino izdelovanje in glavna razpisilnica: **Dr. Hellmannova lekarna „Zur Farmherz Gasse“ (Herbabny-jev naslednik)**, Dunaj VII./1., Naiserstrasse 73-75.

V zalogi je še pri vs. lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Celju, Celovcu, Gradcu, Hrvnem mestu, Roki, Savodnju, St. Vidu, Trbižu, Trstu, Vaukovecu in Volšperku.

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

Prisilno salmo z zdravilno navadeno znanke

**Herbabny-jeva
aromatična esenca**

že 47 let preizkušena, lajša bolečine in krepi mišice. — Lajša in popravlja bolešno stanje v členkih in mišicah kakor tudi neravne bolečine. Nadalje je preizkušena kot odlična in okrepilna sredstvo pri velikih naporih.
Cena steklenici K 2.—, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.
Razpisilja se vnan dan.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PORODNIŠNICA.
LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4
BEPZDRAVNIK PRIPRAVI DR. FR. DERGANČ

„Poskoči možiček!“
Najnovejša, najzabavnejša družbena igra. 2267
Za odrasle kakor za otroke je nasa nova izredno zabavna družbena igra „Poskoči možiček“, katere se lahko udeležijo v poljubno številu oseb, najprej in nazadnje največ zabava. Raznolično je to društva, klube, kazine, gostilne itd., kakor tudi za vsako družino izredno veselo in zanimivo. Zelo fino izvršeno, korektno in navodilom le K 3.—
Po pošti, povzetju pošilja zaloga novosti
M. SWOBODA, Dunaj III 2, Hiesgasse 13—404.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani
n. a. dežel. živl. in rentne, nezd. in jamst. zavarovalnice
sprejema zavarovanja na dožive je in smrti, otroških dot, rentna in ljudska, nezdodna in jamstvena zavarovanja.
Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.
Stanje zavarovanj koncem 1913 K 170,217,149.00
Stanje prar. fondov koncem 1913 K 43,424,490.17
V letu 1913 se je izplačalo zavarovanece na dividendah čistega dobička K 432,23.66
Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice.
Prospekt zas onj in poštnine prosto.
Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

**Toplo priporočamo vsem rodbinam
krasne ostanke blaga
za obleke, suknje, bluze, srajce itd.**
Novih lepih vzorcev
5 kg zavoj K 13.—, lepša vrsta zavoj K 14.—, najboljša vrsta zavoj K 20.—
franko po povzetju pošilja: **A. JELINEK, I. češka tkalnica v Jimramově (Morava).**
Zelo tople priporočamo! 3214 Kdor poskusi, kupi vnovič
Obleče se lahko cela rodbina!

Semenska trgovina in vrtnarstvo
AL. KORSIKA v Ljubljani
Bleiweisova cesta ali Vrtača št. 3
naznanjam častitemu občinstvu kot mojim cenjenim naročnikom, da je izšel moj
novi cenik za l. 1915
in se tudi brezplačno dobi. V zalogi imam vsa najboljša krmilna, zelenjadna in cvetlična semena. Za obilno naročbo se priporočam z odličnim spoštovanjem **Al. Korsika.**

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Stanje vlog čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

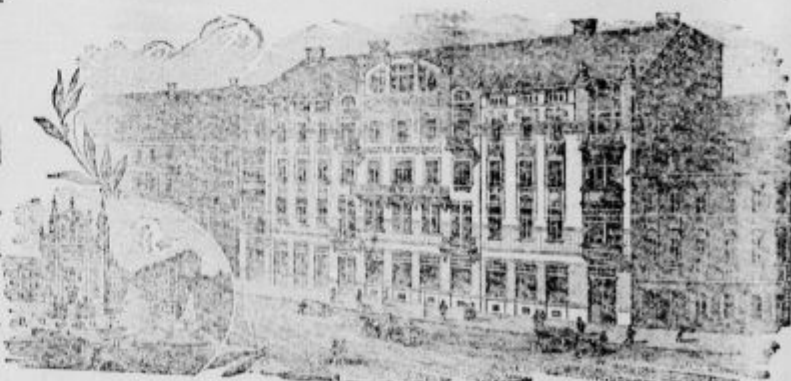
Ljubljana, Miklošičeva cesta stev. 6, pritrjuje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkevijo sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč

tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 3/4 %**

brez kakršnega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vložnih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. Dr. Josip Dermastia, Anton Kobl, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in ravnatelj „Ljudske posojilnice“. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Izdaja konzorcij „Domoljuba“. Odgovorni urednik Jožef Gostinčar, državni poslanec. Tiskala Katoliška tiskarna.